

S Z A K K É P Z É S I   K E R E T T A N T E R V

a

III. SZOCIÁLIS

ágazathoz tartozó

54 762 01

REHABILITÁCIÓS NEVELŐ, SEGÍTŐ

SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

(a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ,

31 761 02 HÁZI IDŐSZAKOS GYERMEKGONDOZÓ

mellék-szakképesítésekkel)

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és
- az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet

alapján készült.

II. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 54 762 01

Szakképesítés megnevezése: Rehabilitációs nevelő, segítő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 2. Szociális szolgáltatások

Ágazati besorolás száma és megnevezése: III. Szociális

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 60%

Gyakorlati képzési idő aránya: 40%

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

- 5 évfolyamos képzés esetén: a 10. évfolyamot követően 140 óra, a 11. évfolyamot követően 140 óra;
- 2 évfolyamos képzés esetén: az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség

Bemeneti kompetenciák: —

Szakmai előképzettség: —

Előírt gyakorlat: —

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: nem szükségesek

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	a szakmai készségfejlesztést kizárólag csoportvezetésben jártas: pszichológus végezheti; a kommunikációs gyakorlatot: pszichológus, okleveles szociális munkás, pedagógiai előadó, okleveles gyógypedagógus, okleveles szupervízor, szociális szervező
Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek	okleveles szociálpolitikus, jogász, okleveles szociális munkás, okleveles szociológus, okleveles társadalomismeret szakos tanár
Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	okleveles szociálpolitikus, okleveles szociális munkás, okleveles szociológus, szociális szervező
Pedagógiai, pszichológiai ismeretek	pszichológus, pedagógiai előadó, pszichiáter, okleveles pedagógus
Pszichológiai gyakorlat	pszichológus, pedagógiai előadó, pszichiáter
Egészségügyi ismeretek	orvos, diplomás ápoló, egészségügyi szakoktató
Elsősegélynyújtási feladatok	orvos, diplomás ápoló, egészségügyi szakoktató, mentőtiszt
Népegészségügyi ismeretek	orvos, diplomás ápoló, egészségügyi szakoktató
Gyógypedagógiai ismeretek	okleveles gyógypedagógus
A szociális problémák megjelenésének összefüggései	okleveles szociális munkás, okleveles szociálpolitikus, szociálpedagógus, szociális szervező
A szociális munka elmélete	okleveles szociális munkás, okleveles szociálpolitikus, szociálpedagógus, szociális szervező

A szociális munka gyakorlata	1. tereptanári végzettség; 2. a szakma gyakorlását szabályozórendeletek (1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről, 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről) szerinti végzettséggel rendelkező szakember; 3. legalább öt év, az adott szakiránynak megfelelő szakmai gyakorlat
Esetmegbeszélés és szupervízió gyakorlata	A szociális, ill. a gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátás területén legalább hároméves gyakorlattal rendelkező, felsőfokú végzettségű szociális szakember, ill. diplomás szupervízor vagy a Szociális Szakmai Szövetség Akkreditációs Bizottsága által csoportos szupervíziós munkára akkreditált szupervízor
Mentálhigiéné	mentálhigiénikus vagy pszichológus
A fogyatékoság egészségi összefüggései	okleveles gyógypedagógus
Prevenációs és rehabilitációs eszközök	okleveles gyógypedagógus
Aktivitásfejlesztés és rehabilitációs gyakorlat	okleveles gyógypedagógus
A szociális munka adminisztrációja	okleveles szociális munkás, okleveles szociálpolitikus, szociálpedagógus, szociológus, akinek 3 éves szakmai gyakorlata szociális ellátások vagy a szociális igazgatás területén
Informatika	okleveles informatikus, informatika tanár

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

V. A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A szakgimnáziumi képzésben a két évfolyamos képzés második évfolyamának (2/14.) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés érettségi utáni évfolyamának szakmai tartalmával, tantárgyi rendszerével, órakeretével. A két évfolyamos képzés első szakképzési évfolyamának (1/13.) ágazati szakgimnáziumi szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, összes órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés 9-12. középiskolai évfolyamokra jutó ágazati szakgimnáziumi szakmai tantárgyainak tartalmával, összes óraszámával.

Szakgimnáziumi képzés esetén a heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
9. évfolyam	8 óra/hét	288 óra/év
10. évfolyam	12 óra/hét	432 óra/év
Ögy.		140 óra
11. évfolyam	11 óra/hét	396 óra/év
Ögy.		140 óra
12. évfolyam	12 óra/hét	372 óra/év
5/13. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2729 óra

Amennyiben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendeletben a szakgimnáziumok 9-12. évfolyama számára kiadott kerettanterv óraterve alapján a kötelezően választható tantárgyak közül a szakmai tantárgyat választja a szakképző iskola akkor a 11. évfolyamon 72 óra és a 12. évfolyamon 62 óra időkeret szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év
Ögy.		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2237 óra

(A kizárólag 13-14. évfolyamon megszervezett képzésben, illetve a szakgimnázium 9-12., és ezt követő 13. évfolyamán megszervezett képzésben az azonos tantárgyakra meghatározott óraszámok közötti csekély eltérés a szorgalmi időszak heteinek eltérő száma, és az óraszámok oszthatósága miatt keletkezik!)

1. számú táblázat
A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszása évfolyamonként

			9.		10.			11.			12.		5/13.		1/13.			2/14.	
			e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	e	gy	e	gy	ögy	e	gy
A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	5,5	2,5	6,5	5,5	140	3,5	1,5	140	2	2,4	20	11	17,5	11,8	160	20	11
	Összesen		8		12			5			4,4		31		29,3			31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés											0,5					0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés											2					2	
10525-12 A szociális ellátás általános tevékenységei	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	fő szakképesítés		1,5		1,5			1,5			1,4				5,8			
	Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek	fő szakképesítés	3		1,5			1,5			2				8				
	Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	fő szakképesítés		1		2									3				
	Pedagógiai, pszichológiai ismeretek	fő szakképesítés	1,5		3			1						5,5					
	Pszichológiai gyakorlat	fő szakképesítés									1				1				
	Egészségügyi ismeretek	fő szakképesítés	1		2										3				

10559-12 Elsősegély-nyújtási feladatok	Elsősegélynyújtási feladatok	fő szakképesítés				2									2			
	Népegészségügyi ismeretek	fő szakképesítés						1						1				
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Gyermekvédelmi ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő								1								
	Gyógypedagógiai ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő						1										
	Gondozási, ápolási ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő						1			0,5							
	Gondozási, ápolási gyakorlat	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő							1,5									
10528-12 Házi időszakos gyermek-felügyeleti feladatok	Házi időszakos gyermekfelügyeleti ismeretek	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó								1								
	A házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlat	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó									0,5							
10523-16 Gyermekfelügyelői feladatok	A gyermekotthon	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő						1										
	Gyermekotthoni gyakorlat	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő									1							
10524-16 Gyermekfelügyeleti dokumentációs feladatok	Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő						1			1							
	Adminisztráció gyakorlata	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő									2							
11733-16 A szükségletfelmérés és a problémamegoldás részfeladatai	A szociális problémák megjelenésének összefüggései	fő szakképesítés										3					3	
	A szociális munka elmélete	fő szakképesítés										4,5					4,5	

10558-16 Önálló szociális segítő feladatok	A szociális munka gyakorlata	fő szakképesítés												4					4
	Esetmegbeszélés és szupervízió gyakorlata	fő szakképesítés												1					1
	Mentálhigiéné	fő szakképesítés											1					1	
10560-16 Rehabilitációs feladatok	Pedagógiai és gyógypedagógiai ismeretek	fő szakképesítés											3					3	
	A fogyatékoság egészségi összefüggései	fő szakképesítés											2,5					2,5	
	Prevenációs és rehabilitációs eszközök	fő szakképesítés											1,5					1,5	
	Aktivitásfejlesztés és rehabilitációs gyakorlat	fő szakképesítés												4					4
10561-16 A rehabilitáció adminisztrációs feladatai	A szociális munka adminisztrációja	fő szakképesítés											2					2	
	Informatika	fő szakképesítés												2					2
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Gyermekvédelmi ismeretek	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó																	
	Gyógypedagógiai ismeretek	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó																	
	Gondozási, ápolási ismeretek	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó																	
	Gondozási, ápolási gyakorlat	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó																	

A kerettanterv szakmai tartalma – a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően – a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

			9.		10.			11.			12.		Szakgimnáziumi képzés 9-12. o. összes óraszámja	Nem a főszakképesítésre fordítandó órakeret	Főszakképesítés 9-12. o. összes óraszámja	5/13.		Főszakképesítés 9-13. o. összes óraszámja	1/13.			2/14.		A két évfolyamos szakképzés összes óraszámja	
			e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy				e	gy		e	gy	ögy	e	gy		
A fő szakképe- sítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	198	90	234	197	140	124	54	140	61	73	1448	417	1031	617	344	1992	627	425	160	617	344	2013	
	Összesen		288		431			178			134					961			1052			961			
	Elméleti óraszámok (arány ögy-vel)		öt évfolyamos képzés egészében: 1234 óra (54,3%)													1244 óra (57,2%)									
	Gyakorlati óraszámok (arány ögy-vel)		öt évfolyamos képzés egészében: 758 óra (45,7%)													769 óra (42,8%)									
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	15	0	15	0	0		15	0	15	
	Munkajogi alapismeretek												0			4		4				4		4	
	Munkaviszony létesítése												0			4		4				4		4	
	Álláskeresés												0			4		4				4		4	
	Munkanélküliség												0			3		3				3		3	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	62	0	62	0	0		62	0	62	
	Nyelvtani rendszerezés 1												0			8		8				8		8	
	Nyelvtani rendszerezés 2												0			8		8				8		8	
	Nyelvi képességfejlesztés												0			23		23				23		23	
	Munkavállalói szókincs													0			23		23				23		23

10525-12 A szociális ellátás általános tevékenységei	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	fő szakképesítés	0	54	0	54		0	54		0	42	204	0	204	0	0	204	0	210		0	0	210
	Tanulástechnikai gyakorlat			18									18					18		18			0	18
	A kongruens kommunikáció			18								27	45					45		49			0	49
	Viselkedéskultúra			18					18				36					36		36			0	36
	A reális énkép szerepe a szociális segítségben					36							36					36		36			0	36
	Kommunikáció, a szakmai együttműködés készségei					18			36			15	69					69		71			0	71
	Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek	fő szakképesítés	108	0	54	0		54	0		61	0	277	0	277	0	0	277	287	0		0	0	287
	Jogi alapismeretek		18										18					18	18				0	18
	Szociológiai és szociálpolitikai alapismeretek		18										18					18	18				0	18
	Társadalmi struktúra, a mai magyar társadalom		36					18					54					54	54				0	54
	Szociálpolitikai beavatkozást igénylő problémák, a szociálpolitika intézményrendszer		36					36					72					72	72				0	72
	A lokális ellátások										15		15					15	17				0	17
	Család- és gyermekjogi alapismeretek				18								18					18	18				0	18
	A szociális segítség etikája				18								18					18	18				0	18
	Család és életmód				18						14		32					32	34				0	34

	Szervezetpszichológia										10		10					10	12				0	12
	A jóléti rendszerek										10		10					10	12				0	12
	Közigazgatási ismeretek										12		12					12	14				0	14
	Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	fő szakképesítés	0	36	0	71		0	0		0	0	107	0	107	0	0	107	0	107		0	0	107
	Szociológiai alapismereti gyakorlat			18									18					18		18			0	18
	Szociálpolitikai monitorozás, az intézmény megismerése			18		35							53					53		53			0	53
	Gyakorlat a család és életmód körében					36							36					36		36			0	36
	Pedagógiai, pszichológiai ismeretek	fő szakképesítés	54	0	108	0		35	0		0	0	197	0	197	0	0	197	197	0		0	0	197
	Pszichológiai ismeretek, fejlődéslélektan		54										54					54	54				0	54
	A személyiség pszichológiája				18			35					53					53	53				0	53
	Szociálpszichológiai jelenségek és folyamatok				18								18					18	18				0	18
	Pedagógiai ismeretek	fő szakképesítés			72								72	0	31			72	72				0	72
	Pszichológiai gyakorlat		0	0	0	0		0	0		0	31	31			0	0	31	0	36		0	0	36
	Az életút pszichikus jellemzői											17	17					17		20			0	20
	Gyermektanulmányok											14	14					14		16			0	16

	Egészségügyi ismeretek	fő szakképesítés	36	0	72	0		0	0		0	0	108	0	108	0	0	108	108	0		0	0	108
	Az emberi test felépítése és működése		36										36					36	36				0	36
	Kórok és kórokok				36								36					36	36				0	36
	A gondozás és a betegellátás laikus módszerei				36								36					36	36				0	36
10559-12 Elsősegélynyújtási feladatok	Elsősegélynyújtási feladatok	fő szakképesítés	0	0	0	72		0	0		0	0	72	0	72	0	0	72	0	72		0	0	72
	Elsősegélynyújtás					36							36					36		36			0	36
	Elsősegélynyújtás gyakorlata					36							36					36		36			0	36
	Népegészségügyi ismeretek	fő szakképesítés	0	0	0	0		35	0		0	0	35	0	35	0	0	35	35	0		0	0	35
	Egészségmegőrzés							17					17					17	17				0	17
	Közegészségügyi és járványtani ismeretek							18					18					18	18				0	18
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Gyermekvédelmi ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		0	0		31	0	31	31	0	0	0	31	0	0		0	0	0
	Gyermekvédelem története és jogi szabályozása										11		11					11					0	0
	A gyermekvédelem pszichológiai vonatkozásai										14		14					14					0	0
	A gyermekvédelem mai rendszere										6		6					6					0	0
	Gyógypedagógiai ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		36	0		0	0	36	36	0	0	0	36	0	0		0	0	0
	A gyógypedagógia mint tudományág							10					10					10					0	0
	Fejlődési rendellenességek, fogyatékoságok, fejlesztés, rehabilitáció							26					26					26					0	0

	Gondozási, ápolási ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		36	0		16	0	52	52	0	0	0	52	0	0		0	0	0
	Ismeretek a gondozásról							18					18					18					0	0
	Ápolási ismeretek							18					18					18					0	0
	Gyakori gyermekbalesetek, gyermekbetegségek										16		16					16					0	0
													0					0					0	0
	Gondozási, ápolási gyakorlat	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági	0	0	0	0		0	54		0	0	54	54	0	0	0	54	0	0		0	0	0
	Gondozási, ápolási feladatok								54				54					54					0	0
10528-12 Házi időszakos gyermek-felügyeleti feladatok	Házi időszakos gyermekfelügyeleti ismeretek	31 761 02Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		31	0	31	31	0	0	0	31	0	0		0	0	0
	Nevelési ismeretek										11		11					11					0	0
	A házi gyermekfelügyelet, mint speciális munkaterület										8		8					8					0	0
	A házi időszakos gyermekellátás pszichológiai dimenziói										12		12					12					0	0
	A házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlat	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	17	17	17	0	0	0	17	0	0		0	0	0
	A gyermekfelügyelet dokumentációjának gyakorlata											5	5					5					0	0
	Gyermekeklátási gyakorlat											12	12					12					0	0

10523-16 Gyermekfelügyelői feladatok	A gyermekotthon	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		36	0		0	0	36	36	0	0	0	36	0	0		0	0	0
	A gyermekotthon működése							10					10					10					0	0
	A gyermekotthoni élet szervezése							16					16					16					0	0
	A gyermekcsoport működése							10					10					10					0	0
	Gyermekotthoni gyakorlat	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági	0	0	0	0		0	0		0	31	31	31	0	0	0	31	0	0		0	0	0
	Gyermekfelügyelői feladatok											31	31					31					0	0
10524-16 Gyermekfelügyeleti dokumentációs feladatok	Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		36	0		31	0	67	67	0	0	0	67	0	0		0	0	0
	A gyermekotthon működésének szabályai, szabályzatai							18					18					18					0	0
	Gyermekfelügyeleti munka dokumentálása							18					18					18					0	0
	Élettörténeti munka										18		18					18					0	0
	A munkavállaló adminisztrációs kötelezettségei										13		13					13					0	0
	Adminisztráció gyakorlata	31 761 01 Gyermek- és ifjúsági	0	0	0	0		0	0		0	62	62	62	0	0	0	62	0	0		0	0	0
	Gyermek-felügyeleti dokumentáció											62	62					62					0	0

11733-16 A szükségletfelmérés és a problémamegoldás részfeladatai	A szociális problémák megjelenésének összefüggései	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	93	0	93	0	0		93	0	93
	Társadalmi összefüggések												0		28		28				28	0	28	
	A személyiségben rejlő összefüggések												0		28		28				28	0	28	
	A problémamegoldó modell												0		25		25				25	0	25	
	A szociális munka Etikai Kódexe, etikai dilemmák												0		12		12				12	0	12	
	A szociális munka elmélete	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	138	0	138	0	0		138	0	138	
	Általános szociális munka									0		0		45		45				45	0	45		
	Szociális munka egyénnel és családokkal												0		46		46				46	0	46	
	Szociális munka csoportokkal												0		31		31				31	0	31	
	Közösségi szociális munka												0		16		16				16	0	16	
10558-16 Önálló szociális segítő feladatok	A szociális munka gyakorlata	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	125	125	0	0		0	125	125		
	Az egyéni esetkezelés és a családsegítés gyakorlata							0					0		43	43					43	43		
	A csoportokkal végzett szociális munka gyakorlata							0					0		41	41					41	41		
	A közösségi szociális munka gyakorlata												0		41	41					41	41		

	Esetmegbeszélés és szupervízió gyakorlata	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	31	31	0	0		0	31	31
	Esetmegbeszélés										0	0					15	15					15	15
	Szupervízió											0					16	16					16	16
	Mentálhigiéné	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	31	0	31	0	0		31	0	31
	Elméleti ismeretek										0					16		16				16	0	16
	A segítség mentálhigiénés vonatkozásai										0					15		15				15	0	15
10560-16 Rehabilitációs feladatok	Pedagógiai és gyógypedagógiai ismeretek	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	93	0	93	0	0		93	0	93
	Pedagógiai ismeretek										0					31		31				31	0	31
	Gyógypedagógiai ismeretek										0					31		31				31	0	31
	Pedagógiai és gyógypedagógiai gyakorlatok										0					16		16				16	0	16
	A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége										0					15		15				15	0	15
	A fogyatékoság egészségi összefüggései	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	78	0	78	0	0		78	0	78
	Fiziológiai összefüggések										0					22		22				22	0	22
	Pszichiátriai összefüggések										0					24		24				24	0	24
	Addiktológiai kérdések										0					16		16				16	0	16
	Gerontológiai alapismeretek											0					16		16				16	0

10561-16 A rehabilitáció adminisztrációs feladatai	Prevenációs és rehabilitációs eszközök	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	46	0	46	0	0		46	0	46
	Fogyatékkal élők rehabilitációja												0			16		16				16	0	16
	Pszichiátriai betegek rehabilitációja												0			15		15				15	0	15
	Szenvedélybetegek rehabilitációja												0			15		15				15	0	15
	Aktivitásfejlesztés és rehabilitációs gyakorlat	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	125	125	0	0		0	125	125
	Játék és alkotás												0				31	31					31	31
	Zene és mozgás												0				31	31					31	31
	Médiapedagógia												0				16	16					16	16
	A mindennapi élet kísérése												0				16	16					16	16
	Alapápolási feladatok önálló végzése												0				31	31					31	31
	A szociális munka adminisztrációja	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	61	0	61	0	0		61	0	61
	Az intézmények működésének jogi háttere												0			15		15				15	0	15
	Intézményi adminisztráció												0			16		16				16	0	16
	Szociális ügyintézés												0			15		15				15	0	15
	Pályázatírás												0			15		15				15	0	15
	Informatika	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	63	63	0	0		0	63	63
	Informatikai alapismeretek												0				20	20					20	20
	Informatika a szociális adminisztrációban												0				43	43					43	43

12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Gyermekvédelmi ismeretek	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	
	Gyermekvédelem története és jogi szabályozása		0		0			0			0		0					0					0	0	0
	A gyermekvédelem pszichológiai vonatkozásai												0					0					0	0	0
	A gyermekvédelem mai rendszere												0					0					0	0	0
	Gyógypedagógiai ismeretek	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	
	A gyógypedagógia mint tudományág		0		0			0			0		0					0					0	0	0
	Fejlődési rendellenességek, fogyatékoságok, fejlesztés, rehabilitáció												0					0					0	0	0
	Gondozási, ápolási ismeretek	31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	
	Szakmai együttműködés		0		0			0			0		0					0					0	0	0
	Ismeretek a gondozásról												0					0					0	0	0
	Ápolási ismeretek												0					0					0	0	0
	Gyakori gyermekbalesetek, gyermekbetegségek												0					0					0	0	0
Gondozási, ápolási gyakorlat	31 761 02 Házi időszakos	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0		
Gondozási, ápolási feladatok		0		0			0			0		0					0					0	0	0	

3. számú táblázat
A nem a főszakképesítéshez kapcsolódó óraszámok megoszlása:

31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő	369 óra
31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó	48 óra

Jelmagyarázat: e/elmélet; gy/gyakorlat; ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A

11499-12 azonosító számú

Foglalkoztatás II.

megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 11499-12 azonosító számú Foglalkoztatás II. megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Foglalkoztatás II.
FELADATOK	
Munkaviszonyt létesít	x
Alkalmazza a munkaerőpiaci technikákat	x
Feltérképezi a karrierlehetőségeket	x
Vállalkozást hoz létre és működtet	x
Motivációs levelet és önéletrajzot készít	x
Diákmunkát végez	x
SZAKMAI ISMERETEK	
Munkavállaló jogai, munkavállaló kötelezettségei, munkavállaló felelőssége	x
Munkajogi alapok, foglalkoztatási formák	x
Speciális jogviszonyok (önkéntes munka, diákmunka)	x
Álláskeresési módszerek	x
Vállalkozások létrehozása és működtetése	x
Munkaügyi szervezetek	x
Munkavállaláshoz szükséges iratok	x
Munkaviszony létrejötte	x
A munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései	x
A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei	x
A munkaerőpiac sajátosságai (állásbörzék és pályaválasztási tanácsadás)	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK	
Köznyelvi olvasott szöveg megértése	x
Köznyelvi szöveg fogalmazása írásban	x
Elemi szintű számítógép használat	x
Információforrások kezelése	x
Köznyelvi beszédkésztség	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK	
Önfejlesztés	x
Szervezőképesség	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK	
Kapcsolatteremtő készség	x
Határozottság	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK	
Logikus gondolkodás	x
Információgyűjtés	x

1. Foglalkoztatás II. tantárgy

15 óra/15 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

1.3. Témakörök

1.3.1. *Munkajogi alapismeretek*

Munkavállaló jogai (megfelelő körülmények közötti foglalkoztatás, bérfizetés, költségtérítés, munkaszerződés-módosítás, szabadság), kötelezettségei (megjelenés, rendelkezésre állás, munkavégzés, magatartási szabályok, együttműködés, tájékoztatás), munkavállaló felelőssége (vétkesen okozott kárért való felelősség, megőrzési felelősség, munkavállalói biztosíték).

Munkajogi alapok: felek a munkajogviszonyban, munkaviszony létesítése, munkakör, munkaszerződés módosítása, megszűnése, megszüntetése, felmondás, végkielégítés, munkaidő, pihenőidők, szabadság.

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony.

Atipikus munkavégzési formák a munka törvénykönyve szerint: távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai időnyomunka és alkalmi munka).

Speciális jogviszonyok: önfoglalkoztatás, őstermelői jogviszony, háztartási munka, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka.

1.3.2. *Munkaviszony létesítése*

Munkaviszony létrejötte, fajtái: munkaszerződés, teljes- és részmunkaidő, határozott és határozatlan munkaviszony, minimálbér és garantált bérminimum, képviselői szabályai, elállás szabályai, próbaidő.

Munkavállaláshoz szükséges iratok, munkaviszony megszűnésekor a munkáltató által kiadandó dokumentumok.

Munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései: munkaadó járulékfizetési kötelezettségei, munkavállaló adó- és járulékfizetési kötelezettségei, biztosítottként egészségbiztosítási ellátások fajtái (pénzbeli és természetbeli), nyugdíj és munkaviszony.

1.3.3. *Álláskeresés*

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, képzések szerepe, foglalkoztatási támogatások ismerete.

Motivációs levél és önéletrajz készítése: fontossága, formai és tartalmi kritériumai, szakmai önéletrajz fajtái: hagyományos, Europass, amerikai típusú, önéletrajzban szereplő email cím és fénykép megválasztása, motivációs levél felépítése.

Álláskeresői módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága, EURES (Európai Foglalkoztatási

Szolgálat az Európai Unióban történő álláskeresésben), munkaügyi szervezet segítségével történő álláskeresés, cégek adatbázisába történő jelentkezés, közösségi portálok szerepe.

Munkaerőpiaci technikák alkalmazása: Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), Foglalkoztatási Információs Pontok (FIP), Nemzeti Pályaorientációs Portál (NPP).

Állásinterjú: felkészülés, megjelenés, szereplés az állásinterjún, testbeszéd szerepe.

1.3.4. Munkanélküliség

A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei: álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel; a munkaügyi szervezettel történő együttműködési kötelezettség főbb kritériumai; együttműködési kötelezettség megszegésének szankciói; nyilvántartás szünetelése, nyilvántartásból való törlés; munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatások, kiemelten a munkaközvetítés.

Álláskeresői ellátások („passzív eszközök”): álláskeresői járadék és nyugdíj előtti álláskeresői segély. Utazási költségterítés.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Közfoglalkoztatás: közfoglalkoztatás célja, közfoglalkoztatás célcsoportja, közfoglalkoztatás főbb szabályai

Munkaügyi szervezet: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) szervezetrendszerének felépítése (a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, a kormányhivatal, a járási hivatal feladatai).

Az álláskeresők részére nyújtott támogatások („aktív eszközök”): önfoglalkoztatás támogatása, foglalkoztatást elősegítő támogatások (képzések, beralapú támogatások, mobilitási támogatások).

Vállalkozások létrehozása és működtetése: társas vállalkozási formák, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági őstermelő, nyilvántartásba vétel, működés, vállalkozás megszűnésének, megszüntetésének szabályai.

A munkaerőpiac sajátosságai, NFSZ szolgáltatásai: pályaválasztási tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, álláskeresői tanácsadás, álláskereső klub, pszichológiai tanácsadás.

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

1.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

11498-12 azonosító számú

**Foglalkoztatás I.
(érettségire épülő képzések esetén)
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 11498-12 azonosító számú Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén) megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Foglalkoztatás I.
FELADATOK	
Idegen nyelven:	
bemutatkozik (személyes és szakmai vonatkozással)	x
alapadatokat tartalmazó formanyomtatványt kitölt	x
szakmai önéletrajzot és motivációs levelet ír	x
állásinterjún részt vesz	x
munkakörülményekről, karrier lehetőségekről tájékozódik	x
idegen nyelvű szakmai irányítás, együttműködés melletti munkát végez	x
munkával, szabadidővel kapcsolatos kifejezések megértése, használata	x
SZAKMAI ISMERETEK	
Idegen nyelven:	
szakmai önéletrajz és motivációs levél tartalma, felépítése	x
egy szakmai állásinterjú lehetséges kérdései, illetve válaszai	x
közvetlen szakmájára vonatkozó gyakran használt egyszerű szavak, szókapcsolatok	x
a munkakör alapkifejezései	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK	
Egyszerű formanyomtatványok kitöltése idegen nyelven	x
Szakmai állásinterjún elhangzó idegen nyelven feltett kérdések megértése, illetve azokra való reagálás értelmező, összetett mondatokban	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK	
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK	
Nyelvi magabiztosság	x
Kapcsolatteremtő készség	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK	
Információgyűjtés	x
Analitikus gondolkodás	x
Deduktív gondolkodás	x

2. Foglalkoztatás I. tantárgy

62 óra/62 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

2.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók alkalmasak legyenek egy idegen nyelvű állásinterjún eredményesen és hatékonyan részt venni.

Ehhez kapcsolódóan tudjanak idegen nyelven személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni, a munkavállaláshoz kapcsolódóan pedig egy egyszerű formanyomtatványt kitölteni.

Cél, hogy a rendelkezésre álló 62 tanóra egység keretén belül egyrészt egy nyelvtani rendszerezés történjen meg a legalapvetőbb igeidők, segédigék, illetve az állásinterjúhoz kapcsolódóan a legalapvetőbb mondat szerkesztési eljárások elsajátítása révén. Majd erre építve történjen meg az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés és az induktív nyelvtanulási készségfejlesztés 6 alapvető, a mindennapi élethez kapcsolódó társalgási témakörön keresztül. Végül ezekre az ismertekre alapozva valósuljon meg a szakmájához kapcsolódó idegen nyelvi kompetenciafejlesztés.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Idegen nyelvek

2.3. Témakörök

2.3.1. *Nyelvtani rendszerezés 1*

A 8 órás nyelvtani rendszerezés alatt a tanulók a legalapvetőbb igeidőket átismétlik, illetve begyakorolják azokat, hogy munkavállaláshoz kapcsolódóan, hogy az állásinterjú során ne okozzon gondot a múlt, illetve a jövőre vonatkozó kérdések megértése, illetve az azokra adandó válaszok megfogalmazása. Továbbá alkalmas lesz a tanuló arra, hogy egy szakmai állásinterjún elhangzott kérdésekre összetett mondatokban legyen képes reagálni, helyesen használva az igeidő egyeztetést.

Az igeidők helyes begyakorlása lehetővé teszi számára, hogy mint leendő munkavállaló képes legyen arra, hogy a munkaszerződésben megfogalmazott tartalmakat helyesen értelmezze, illetve a jövőbeli karrierlehetőségeket feltérképezze. A célként megfogalmazott idegen nyelvi magbízottság csak az igeidők helyes használata révén fog megvalósulni.

2.3.2. *Nyelvtani rendszerezés 2*

A 8 órás témakör során a tanuló a kérdésszerkesztés, a jelen, jövő és múlt idejű feltételes mód, illetve a módbeli segédigék (lehetőséget, köteleességet, szükségességet, tiltást kifejező) használatát eleveníti fel, amely révén idegen nyelven sokkal egzaktabb módon tud bemutatkozni szakmai és személyes vonatkozásban egyaránt. A segédigék jelentéstartalmának precíz és pontos ismerete alapján alkalmas lesz arra, hogy tudjon tájékozódni a munkahelyi és szabadidő lehetőségekről. Precízen meg tudja majd fogalmazni az állásinterjún idegen nyelven feltett kérdésekre a választ kihasználva a segédigék által biztosított nyelvi precizitás adta kereteket. A kérdésfeltevés alapvető szabályainak elsajátítása révén alkalmassá válik a tanuló arra, hogy egy munkahelyi állásinterjún megértse a feltett kérdéseket, illetve esetlegesen ő maga is tisztázó kérdéseket tudjon feltenni a munkahelyi meghallgatás során. A szórend, a prepozíciók és a kötőszavak pontos használatának elsajátításával olyan egyszerű

mondatszerkesztési eljárások birtokába jut, amely által alkalmassá válik arra, hogy az állásinterjún elhangzott kérdésekre relevánsan tudjon felelni, illetve képes legyen tájékozódni a munkakörülményekről és lehetőségekről.

2.3.3. Nyelvi készségfejlesztés

(Az induktív nyelvtanulási képesség és az idegen nyelvi asszociatív memória fejlesztése fonetikai készségfejlesztéssel kiegészítve)

A 23 órás nyelvi készségfejlesztő blokk során a tanuló rendszerezi az idegen nyelvi alapszókincshez kapcsolódó ismereteit. E szókincset alapul véve valósul meg az induktív nyelvtanulási képességfejlesztés és az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés 6 alapvető társalgási témakör szavai, kifejezésein keresztül. Az induktív nyelvtanulási képesség által egy adott idegen nyelv struktúráját meghatározó szabályok kikövetkeztetésére lesz alkalmas a tanuló. Ahhoz, hogy a tanuló koherensen lássa a nyelvet, és ennek szellemében tudjon idegen nyelven reagálni, feltétlenül szükséges ennek a képességnek a minél tudatosabb fejlesztése. Ehhez szorosan kapcsolódik az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés, ami az idegen nyelvű anyag megtanulásának képessége: képesség arra, hogy létrejöjjön a kapcsolat az ingerek (az anyanyelv szavai, kifejezése) és a válaszok (a cél nyelv szavai és kifejezései) között. Mind a két fejlesztés hétköznapi társalgási témakörök elsajátítása során valósul meg.

Az elsajátítandó témakörök:

- személyes bemutatkozás
- a munka világa
- napi tevékenységek, aktivitás
- lakás, ház
- utazás,
- étkezés

Ezen a témakörön keresztül valósul meg a fonetikai dekódolási képességfejlesztés is, amely során a cél nyelv legfontosabb fonetikai szabályaival ismerkedik meg a nyelvtanuló.

2.3.4. Munkavállalói szókincs

A 23 órás szakmai nyelvi készségfejlesztés csak a 39 órás 3 alapozó témakör elsajátítása után lehetséges. Cél, hogy a témakör végére a tanuló folyékonyan tudjon bemutatkozni kifejezetten szakmai vonatkozással. Képes lesz a munkalehetőségeket feltérképezni a cél nyelv országban. Begyakorolja az alapadatokat tartalmazó formanyomtatvány kitöltését, illetve a szakmai önéletrajz és a motivációs levél megírásához szükséges rutint megszerzi. Elsajátítja azt a szakmai jellegű szókincset, ami alkalmassá teszi arra, hogy a munkalehetőségekről, munkakörülményekről tájékozódjon. A témakör tanulása során közvetlenül a szakmájára vonatkozó gyakran használt kifejezéseket sajátítja el. A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Az órák kb. 50%-a egyszerű tanteremben történjen, egy másik fele pedig számítógépes tanterem, hiszen az oktatás egy jelentős részben digitális tananyag által támogatott formában zajlik.

2.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10525-12 azonosító számú

**A szociális ellátás általános tevékenységei
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10525-12 azonosító számú A szociális ellátás általános tevékenységei megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Szakmai képességfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek	Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	Pedagógiai, pszichológiai ismeretek	Pszichológiai gyakorlat	Egészségügyi ismeretek
FELADATOK						
Tiszteletben tartja a szolgáltatást igénybe vevők értékeit, autonómiáját, identitását, érdekeiket szem előtt tartva oldja meg az etikai dilemmákat	x	x	x	x	x	x
Munkája során kezeli előítéleteit, a szerep-összeférhetetlenségeket	x	x	x	x	x	
A szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli a birtokába jutott információkat	x	x		x		
Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait	x	x		x		x
Alkalmazza az önismeret-fejlesztés, az önvédelem és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit	x	x		x		
A segítséget kérőkkel kapcsolatot épít ki, nondirektív, segítő beszélgetést folytat	x					x
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit	x	x	x	x	x	
Értelmezi a szolgáltatást igénybe vevő problémáit a fiziológiai, a társadalmi, pszichológiai és szociálpszichológiai folyamatok tükrében	x	x		x	x	x
Értelmezi a társadalompolitikai és szociálpolitikai jelenségeket, alapfogalmakat, alapvető összefüggéseket	x	x	x			
SAKMAI ISMERETEK						
Az államigazgatás alapjai, a közigazgatási és hatósági eljárás szabályai, az állam és az önkormányzatok felépítése, feladatai		x				
Jog, család- és gyermeki jog, adatvédelem, a jóléti és társadalombiztosítási ellátások jogi keretei		x				
A szociális, az egészségügyi, a köznevelési és a gyermekjóléti alapellátási és a gyermekvédelmi szakellátási rendszer önkormányzati és nem önkormányzati keretei, formái, intézményrendszerük		x				
A szociálpolitika alapjai, az érdekek és ideológiák összefüggései, a szociálpolitika céljai, értékei és dilemmái; a problémának definiált társadalmi jelenségek és a megoldásukra hivatott állami beavatkozás technikái, eszközei, formái	x	x			x	x
Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a szociális szolgáltatások területén, az			x		x	

intézmények etikai kódexei, a szociális szakemberek kompetencia határai						
Szociológiai alapfogalmak, szociológiai adatfelvételi módszerek	x	x	x			
A társadalmi struktúrát létrehozó, rejtett és láthatóvá tevő viszonyok, a társadalmi integráció, dezintegráció, szegregáció fogalma		x				
A társadalmi egyenlőtlenségek, a szegénység, a társadalmi integrációt veszélyeztető jelenségek és újratermelődésük okai, deviáns jelenségek a társadalomban, a veszélyeztetett csoportok és térségek jellemzői		x				
A mai magyar társadalom szerkezete, a társadalmi mobilitás jellemzői, a problémának definiált társadalmi jelenségek		x				
A helyi társadalom szerkezete, a helyi erőforrások és hiányok		x	x	x	x	
Az egyén társadalmi meghatározottsága, a társadalom ártó-védő hatásai		x	x	x	x	
A család és életmód fogalma, a családi életciklus, életút szakaszai, a család szocializációs szerepe, az átörökítés összefüggései		x	x	x	x	
Az életútinterjú készítésének fázisai		x				
Az emberi test felépítése, szerveződési szintjei, a szervrendszerek felépítése, működése és működésének szabályozási szintjei				x		x
A gyermek biológiai fejlődését meghatározó tényezők, életkori szakaszok és jellemzői, rendellenes fejlődésre utaló, a kóros állapotot jelző tünetek				x		
Lelki jelenségek és folyamatok, a pszichológiai adatszerzés módszerei				x		
Személyiség-pszichológia, fejlődéslélektan és szociálpszichológia	x			x		
Vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői	x			x		
A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői	x			x		
A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei	x			x		
A segítség pszichológiai összefüggései	x			x		
Az önismeret forrásai, az én-védő technikák	x			x		
A kommunikáció csatornái, jellemzői, a nondirektív és a segítő beszélgetés jellemzői	x					
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x		x	x	x	x
Informatikai eszközök használata			x		x	
Információforrások kezelése			x		x	
Diagramm, nomogram olvasása, értelmezése, készítése			x			
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Elhivatottság, elkötelezettség	x	x			x	x

Döntésképeség			x		x	x
Stressztűrő képesség					x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Empátia készség					x	x
Tolerancia					x	x
Kapcsolatteremtő készség					x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Információgyűjtés			x		x	x
Problémaelemzés és -feltárás		x	x		x	x
Rendszerben való gondolkodás		x	x	x	x	x

3. Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat tantárgy 204 óra/210 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók pályaszocializációjának, szakmai identitásának elősegítése. A tantárgy tanításának célja, a verbális és nonverbális kommunikációs technikák olyan szintű elsajátíttatása, melynek birtokában a tanuló képes lesz gondolatának, véleményének a közösségi normák szerinti megfogalmazására, álláspontjának megvédésére, indoklásra és érvelésre.

A tantárgy tanításának további célja az egyéni tanulási stratégiák kialakításának támogatása a képzés sikeres elvégzésének, valamint az élethosszig tartó tanulás és önfejlesztés iránti igény felébresztése érdekében.

További cél a tanuló személyiségének fejlesztése, különös tekintettel a segítő kapcsolat kialakításához szükséges készségek megszerzésére. A személyiségfejlesztésben kiemelt fontosságú a reális énkép kialakítása és a viselkedés kontrollálása, ezzel megalapozható a szakmai önismeret fejlesztése, a segítő kapcsolat tudatos működtetése és annak felismertetése, hogy a szociális szakember számára a személyiség munkaeszköz.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Nem információkra, hanem a tanulók családban, a gyermekellátó és oktatási intézményekben, a kortárs csoportokban, szűkebb és tágabb társadalmi közegekben szerzett eddigi élettapasztalataira, önismeretére és személyiségének jellemzőire alapozva folynak a tréningyszerű foglalkozások, ahol a kölcsönös interakciók során felmérhetik saját és mások hatását a társas helyzetekben, társas kapcsolatokban.

A tantárgy kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom, történelem, a társadalmi és állampolgári ismeretek, etika műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

3.3. Témakörök

3.3.1. Tanulástechnikai gyakorlat

A tanulást befolyásoló külső, belső és lelki (képességek, készségek, motiváció, érdeklődés, elvárások) tényezők

A tanulási módszerek, eszközök szerepe a hatékony tanulásban

Írás, olvasás, szövegértés, elemzés, visszaadás problémái; az egyes készségek fejlesztése

A modern technikai eszközök használatának előnyei

A saját élményű tanulás

A szakmai tanulás a terepen
A vizsgadrukk és kezelése

3.3.2.   *A kongruens kommunikáció*

A kommunikáció fogalma, jelentősége
A verbális kommunikáció
A nonverbális kommunikáció
Az adekvát kommunikáció
A sajátos kommunikációs jelzések értelmezése, tolerálása
A saját kommunikáció kontrollálása és hatótényezőinek felismerése
A nyílt és kongruens kommunikáció gyakorlása
A metakommunikációs jelek értelmezése
A kommunikációs zavarok és a kommunikációt zavaró körülmények felismerése

3.3.3.   *Viselkedéskultúra*

Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége
A közvetlen emberi kommunikáció csatornái
A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők
A meggyőző kommunikáció
Bizalmi légkör kialakítása
Az eredményes közlésfolyamata feltételei
4É a kommunikációban (érthető, értelmes, érdekes, értékes)
Kapcsolatteremtés szabályai
Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai
Bemutatkozás illemtana – az első benyomás jelentősége
Köszönési formák
Megszólítás
Távolsági zónák, térközök
Telefonálás illemtana
Írásbeli, szóbeli közlések illemtana
Dívat, öltözködés, smink, testi higiéné

3.3.4.   *A reális énkép szerepe a szociális segítségben*

A másik ismerete
Önismeret, önismeret-fejlesztés
A segítő szakmák hatása a személyiségre
Önvédelmi technikák
Rekreációs lehetőségek
A kiegészítő jelei
A kiegészítő elleni védekezés

3.3.5.   *Kommunikáció, a szakmai együttműködés készségei*

A szakmai együttműködés összefüggései, etikai szabályai és dilemmái
A kompetencia határok és a titoktartási kötelezettség helyes értelmezése
Attitűd, előítélet, szociális érzékenység, a segítő szakember beállítódása, emberképe és világnézetének hatása a klienssel való kapcsolatra
A szociális segítő munka formái, segítő kapcsolat eszközei
A megismerést befolyásoló tényezők: vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői
A szakmai kommunikáció, a kulturált vitakészség és a konfliktuskezelés fejlesztése

A meggyőzés kommunikációs eszközeinek alkalmazása
A segítő beszélgetés

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

8-15 fős csoportokban szervezett csoportmunka, ennyi főre kialakított csoportszobában, ahol lehetőség van a körbeülésre

3.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek tantárgy 277 óra/287 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

4.1. A tantárgy tanításának célja

A társadalomban és a szűkebb környezetben érvényesülő társadalmi szabályok felismerésének segítése, a társadalmi folyamatok értelmezése, az előítéletek keletkezésének okaival való szembenézés, a társadalom struktúrájának, működésének megismerése, az egyenlőtlenségek, a szegénység kialakulásának területi és társadalmi okai, jellemzői és csökkentésük eszközeinek értelmezése.

A tantárgy tanításának további célja -- megtanítva a kapcsolódó fogalmakat -- felismertetni azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalmi integráció megteremtésére és megőrzésére törekvő szakmai gyakorlatot meghatározzák. Bemutatni a szociálpolitikát mint önálló szakpolitikát, annak hátterét, azt befolyásoló ideológiákat, érdekeket, értékeket, amelyek döntő hatással vannak a mindennapi gyakorlatra, az alkalmazott technikákra és eszközökre is.

Ismereteket nyújtani az állam- és jogtudomány témaköréből, jól alkalmazható tájékozottságot biztosítani a szociális szolgáltatások, a gyermekjólét és gyermekvédelem területén érvényesülő jogszabályokról. Továbbá felvértezni a leendő szociális szakembereket a közigazgatási eljárások szabályaival annak érdekében, hogy képesek legyenek hatékonyan támogatni a gyermekek, családok, csoportok, közösségek és a különböző szociális problémákkal küzdő kliensek érdekérvényesítését.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai társadalomismeret, a történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, társadalom-földrajzi információk, valamint a demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái.

4.3. Témakörök

4.3.1. Jogi alapismeretek

Átfogó ismeretek nyújtása az állam- és a jogtudomány fogalomrendszeréről, az államszervezet felépítéséről, alkotmányos alapjairól

Az állam fogalma és funkciói, az állam történeti változásai

A hatalmi ágak megoszlása

A jogszabályok hierarchiája

Az emberi és polgári jogok szabályai; a személyiség- és adatvédelem szabályai

Az Alkotmánybíróság, az alapvető jogok biztosa

Jog- és adatvédelem, a személyes adatok védelme és a közérdekű adatok nyilvánosságának egymáshoz való viszonya
Az adatvédelem jogi garanciái

4.3.2. Szociológiai és szociálpolitikai alapismeretek

A társadalom fogalma, működése
A szociológia alapfogalmai és alapvető összefüggései, a társadalom megismerésének sajátosságai
A helyi társadalom szerkezete és jellemzői
A társadalompolitika, szociálpolitika, jóléti politika, szegénypolitika fogalma
A szociálpolitika, mint önálló diszciplína, és mint a társadalmi integritás megőrzésének eszköze, alapvető összefüggései, feladata, intézményrendszere
A szociálpolitika céljai, az értékek szerepe a szociálpolitikában: szabadság, egyenlőség, szolidaritás, tolerancia, igazságosság; az értékek érvényesítésének dilemmái
Az ideológiák (liberalizmus, konzervativizmus és a szociáldemokratizmus) jóléti politikája és az érdekek szerepe a szociálpolitikában; többszektorúság és finanszírozás a szociális ellátások területén
A szükségletek rendszere és a szükséglet-kielégítés módjai
A piac szerepe a szükségletek kielégítésében, a piaci működés differenciáló hatása következtében jelentkező szociális problémák
Az állami újraelosztás és az állami beavatkozás eszközei: piac-befolyásoló intézkedések, adópolitika, pozitív diszkrimináció, stratégiai szabályozás, stb.
Alapelvek: biztonságra törekvés, prevenció, finanszírozhatóság, kiszámíthatóság, a ráfordítások és biztonság egyensúlya, megfelelő időben, a szükséges ideig, szubszidiaritás, a kevésbé választhatóság, értékmegőrzés, rászorultság, érdemesség elve
A problémának definiált társadalmi jelenségek és a hozzájuk kapcsolódó intézkedések, ellátások
Az ellátás technikái, dilemmái: prevenció-korrekció, integráció-szegregáció, pénzbeli-természetbeni, normativitás – diszkrecionalitás, univerzalitás-szelektivitás, hatékonyság- hatásosság, autonómia-kontroll

4.3.3. Társadalmi struktúra, a mai magyar társadalom

Alapfogalmak (társadalmi struktúra, rétegződés, státusz, státuszcsoport)
A struktúrát generáló és manifeszt viszonyok
Az egyén társadalmi meghatározottsága
Társadalmi újratermelés, újratermelődés
A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelésének, újratermelődésének okai, mechanizmusai
A társadalmi egyenlőtlenségek dimenziói, ezek feltárásának és ábrázolásának technikái
A társadalom ártó-védő hatása
Különbözőség, másság
A deviancia fogalma, elméletei, kialakulásuk okai, társadalmi megítélése és annak változása
A társadalmi integráció, dezintegráció fogalma, folyamata
Az anómia jelensége, megjelenése a társadalomban
A mai magyar társadalom szerkezete, térbeli jellemzői
Az egyenlőtlenség fogalma, dimenziói a mai magyar társadalomban

A szegénység és depriváció értelmezése és jellemzői

A szegénység szubkultúrája

A társadalmi integrációt veszélyeztető jelenségek: munkanélküliség, hajléktalanság, a cigányság hátrányainak halmozódása, kirekesztés, előítéletek

A deviáns jelenségek a társadalomban, okai, formái, mérete és szociológiai jellemzői a mai Magyarországon

A veszélyeztetett csoportok és térségek, diszkrimináció

A társadalom, a család és az iskola szerepe az egyenlőtlenségek, a szegénység mérséklésében és újratermelésében

A társadalmi mobilitás fogalma és jellemző

4.3.4. Szociálpolitikai beavatkozást igénylő problémák, a szociálpolitika intézményrendszere

A szegénység, munkanélküliség, a munkaképes korúak inaktivitását csökkentő intézkedések, a lakhatási költségek növekedése, a hajléktalanság, előregedés, devianciák, a fogyatékosok hátrányai

A gyermekek hátrányai, a diszkrimináció és a társadalmi kirekesztés, a migráció, a menekültek

A szociális, foglalkoztatási, családtámogatási, gyermekjóléti, gyermekvédelmi és munkaügyi intézményrendszer feladatai és működésük

A támogatások rendszere, megszerzésének feltételei és szabályai

Az ellátottak helye az intézményi struktúrában, a jogosultságok érvényesítésének lehetőségei és akadályai

A diszkrimináció és a társadalmi kirekesztés

Területi differenciálódás, a térség intézményeinek köre

A segítő szakmák szerepe az ellátásban

4.3.5. A lokális ellátások

Önkormányzati szociális, gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi ellátások: pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó ellátások a szociális és a gyermekvédelmi törvényben és kapcsolódó jogszabályaikban

A jogi szabályozás, alapelvei, rendszere és szereplői

A törvényben szabályozott ellátások és intézményei

A gyermekek jogairól szóló nemzetközi megállapodások és hazai jogszabályok

A gyermek és fiatalkorúak büntethetősége, a gyermek és fiatalkorúak büntetésének irányelvei, a velük szemben alkalmazható büntetési tételek

A fogyatékos személyek jogai és esélyegyenlőségének kérdései

Munkanélküliek és a hajléktalan személyek önkormányzati ellátásai

4.3.6. Család- és gyermekjogi alapismeretek

A családok jogállásáról szóló törvény (Ptk. – IV. könyv Családjog)

A gyermekek jogairól szóló nemzetközi megállapodások és hazai jogszabályok

A gyermek és fiatalkorúak büntethetősége, a gyermek és fiatalkorúak büntetésének irányelvei, a velük szemben alkalmazható büntetési tételek

A szülői jogok és kötelezettségek; a felügyeleti jog, és a gyámság

Gyermei jogok, kötelességek

A szociális jogok és szociális minimumok

Ellátott-jogi és gyermekjogi képviselő

4.3.7. A szociális segítség etikája

- A társadalmi és a szakmai etika
- A szociális munka etikai szabályai
- Az emberi értékek, méltóság és autonómia tisztelete a szociális ellátás gyakorlatában
- A gyermekek autonómiájának, méltóságának, identitásának, magukkal hozott értékeinek, normáinak tiszteletben tartása
- A szociális munka értékei és az etikai kódex előírásai
- A szakmai kompetenciahatárok és az együttműködés etikája

4.3.8. Család és életmód

- A család fogalma és funkciói és ezek történelmi változása
- A család helye, szerepe, szerkezete, jelentősége, működése és működési zavarai
- Az életmód, életvitel összetevői
- Az életmódkutatás technikái
- Családi és társadalmi szerepek
- Az emberi szükségletek rendszere
- A család szocializációs szerepe, a családi gazdálkodás
- A családi életciklus, életút
- Az életútinterjú tervezése, szervezése, készítése, feldolgozása és értelmezése
- A kultúra, szubkultúra, hagyományok, életmód, szokások, életvitel fogalma, meghatározó tényezők, összetevők
- Értékek, normák, szankciók; normáktól való eltérés
- A család szerkezete és annak ábrázolása
- A család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás
- A család szerepe a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelésében
- A gyerek, az idős, a beteg és a fogyatékos ember helye a családban, magányosság a családon belül.

4.3.9. Szervezetszociológia

- A szervezet fogalma, a bürokratikus szervezet
- A szervezetek, mint nyílt rendszerek kialakulását, működését és megváltozását befolyásoló tényezők; belső és külső kapcsolatok
- A szervezeti struktúrák: munkamegosztás, hatáskör, koordinációs eszközök, konfiguráció, döntési szintek, szabályzatok, célok, küldetés, hatékonyság
- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás állami, egyházi és civil szervezetei, intézményrendszere
- A szociális és gyermek ellátási intézmények, mint szervezetek
- A döntési szintek és szabályok
- A kliens, a gyermek helye az ellátás folyamatában, az ellátó intézményekben

4.3.10. A jóléti nagyrendszerek

- A jóléti védelem keretei, formái
- A társadalombiztosítás rendszere, az egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási ellátások
- A családtámogatások
- A foglalkoztatással összefüggő ellátások
- A munkaerő - piaci szolgáltatások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások
- A munkanélküliek ellátásai
- A fogyatékos személyek jogai és esélyegyenlőségének kérdései
- A hajléktalan személyek ellátásai

Munkajogi szabályok (Munkatörvénykönyv): munkaviszony tartama, létesítése, megszüntetése, munkaidő, szabadság, bérezés, érdekvédelem, érdekegyeztetés
Közalkalmazotti, közszolgálati jogviszony létesítése, tartalma, megszüntetése
Közalkalmazotti besorolás, előmenetel, továbbképzési rendszer, működési nyilvántartás

Az egyházi, a civil, a nonprofit és a közhasznú szervezetek szerepe, lehetőségei a jóléti ellátásban

4.3.11. Közigazgatási ismeretek

A közigazgatás alapfogalmai

Az állam és az önkormányzatok felépítése, hatáskörei

Alapismeretek a jogalkalmazás és jogérvényesítés lehetőségeiről

A helyi önkormányzás alapelvei, az önkormányzati rendszer általános sajátosságai

Az önkormányzati feladatok és hatáskörök rendszere

A települési önkormányzat szervei

Lokális hatalmi szervek és szervezetek (kormányhivatalok, járási hivatalok) feladatai

A közigazgatási eljárás jogi szabályai, alapfogalmai, alapeljárás, jogorvoslat, végrehajtás

Hatósági bizonyítvány, igazolvány, nyilvántartás

A közigazgatási eljárás adminisztrációja

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Az iskolai feldolgozásokhoz átlagos tanterem, vagy könyvtár

Az intézményi gyakorlathoz az iskola által összeállított a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, köznevelési, szociális igazgatási rendszerben; az adott település ellátási rendszerében szerepet játszó intézmények köre, akik együttműködnek az iskolával a gyakorlati képzés lebonyolítása érdekében

4.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat tantárgy

107 óra/107 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

5.1. A tantárgy tanításának célja

Olyan módszerek, technikák, praktikus információ szerzési lehetőségek nyújtása, alkalmazásuk gyakorlása, amelyek segítségével a tanulók képesek lesznek feltárni, megérteni az őket körülvevő társadalom elemi jellemzőit, összefüggéseit, a szociálpolitika és a szociálpolitikai intézmények működését.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai társadalomismeret, a történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, társadalom-földrajzi információk, valamint a demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái.

5.3. Témakörök

5.3.1. Szociológiai alapismereti gyakorlat

A szociológia alapfogalmainak és alapvető összefüggéseinek értelmezése a tapasztalatok birtokában.

A szociológiai adatfelvétel módszerei: megfigyelés, dokumentumelemzés, kísérlet és a kérdezőkés technikák. A módszerek alkalmazása

A társadalom összetételét mutató adatok - életkor, egyéb demográfiai megoszlás, nemzetiségi, etnikai összetétel, foglalkozási, iskolázottsági szerkezet - értelmezése és ábrázolása

Adatgyűjtés és értelmezés a helyi társadalom szerkezetének és jellemzőinek tárgykörében

A helyi társadalom szerkezete, erőforrások és hiányok felmérési módszerei, technikáinak gyakorlása

5.3.2. Szociálpolitikai monitorozás, az intézmény megismerése

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás állami, egyházi és civil szervezetei, intézményrendszerük

A képző intézmény/iskola környezetében tevékenykedő, elérhető szociális, foglalkoztatási, családtámogatási, köznevelési, gyermekjóléti, gyermekvédelmi és munkaügyi intézmények monitorozás-szintű megtekintése, feladatainak és működésüknek áttekintő megismerése

A jóléti ellátások és támogatások rendszerének megismerése, az ellátások megszerzésének feltételeinek és szabályainak áttekintése

Élmények és motívumok nyújtása annak érdekében, hogy a tanulók segítséget kapjanak a specializáció, az elsajátítani kívánt konkrét szakképesítés kiválasztásához. A monitorozás során a tanulók naplót vezetnek, és részletes jegyzeteket készítenek a tapasztalatokról

A monitorozás során megismert intézményekből a tanulók érdeklődésüknek megfelelően választanak, hogy az adott intézményt részletesebben megismerjék:

- Az intézmény helye a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, köznevelési, közigazgatási rendszerben; az adott település ellátási rendszerében
- Az intézmény profilja és tevékenységének rendszere
- Az intézmény külső és belső kapcsolatrendszerének megismerése
- Az intézmény működését szabályozó jogszabályok, pénzforrási lehetőségeinek feltárása
- Az intézmény belső struktúrájának, tárgyi feltételeinek, működésének, fenntartásának, döntési folyamatának megismerése
- A kínált szolgáltatások és a kliensek szükségletei közötti viszony feltárása
- Információk gyűjtése a szolgáltatásokhoz való hozzájutás feltételeiről, lehetőségeiről
- Az alkalmazott szupervízió formái; a munkacsoportok közötti együttműködés
- Az intézmény adminisztrációja

„Az előzetesen megvalósított, egybefüggő, két hetes gyakorlatról szóló Napló”-ban részletes jegyzeteket készítenek a tapasztalatokról

5.3.3. Gyakorlat a család és életmód körében

Egy, a tanulók által kiválasztott (nem a szociális ellátás klienseként élő) család egy felnőtt tagjával készített életútinterjú előkészítése, megvalósítása, értelmezése és feldolgozása a szakmai etikai szabályok betartásával; az Szvk-ban előírt formában:

„Párbeszédes formában, minimum 15 oldalon leírt, önállóan felvett életútinterjú”

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Az iskolai feldolgozásokhoz átlagos tanterem, vagy könyvtár

Az intézményi gyakorlathoz az iskola által összeállított a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, köznevelési, szociális igazgatási rendszerben; az adott település ellátási rendszerében szerepet játszó intézmények köre, akik együttműködnek az iskolával a gyakorlati képzés lebonyolítása érdekében

5.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Pedagógiai, pszichológiai ismeretek tantárgy

197 óra/197 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

6.1. A tantárgy tanításának célja

Alapismereteket és alapfogalmakat szolgáltatni az emberi pszichikumról, a személyiségről, a személyiség fejlődéséről és a társas érintkezés sajátosságairól. A pszichológiai módszerek ismertetésével hozzásegíteni a tanulót ahhoz, hogy saját szemléletének formálásakor támaszkodhasson az elméleti hátterekre. Igénye legyen munkájában az individuális különbségek figyelembe vételével alkalmazni a pedagógiai módszereket.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és filozófia tantárgyak kultúrtörténeti fejezetei

6.3. Témakörök

6.3.1. *Pszichológiai ismeretek, fejlődéslélektan*

A pszichológia alapvető fogalmai és összefüggései; lelki jelenségek és folyamatok

A motiváció; az érzelmek; a megismerés (észlelés, percepció, figyelem, érdeklődés, emlékezet, képzelet, gondolkodás); a tudatállapotok

Személyiség-észlelést befolyásoló tényezők: szociokulturális környezet, empátia, önértékelés, intellektuális, emocionális jellemzők

A munka során alkalmazható pszichológiai megismerési módszerek: megfigyelés, dokumentumelemzés, kérdezés, kísérlet

A szükségletek rendszere, a szükséglet-kielégítés hiányainak jelei

Az ember életkori fejlődésének szakaszai, gyermekkor, serdülőkor, ifjúkor, felnőttkor, időskor, ezek fejlődési sajátosságai

Az emberi pszichikum fejlődésének, érésének folyamata

A szenzomotoros és a kognitív fejlődés menete

Az ember megismerő tevékenységének területei, törvényszerűségei és azok időbeli lefolyása

A fejlődés, érés, nevelés összefüggése

Az anya-gyerek kapcsolat jelentősége a gyermek érzelmi, szociális és értelmi fejlődésében, szeparáció és hospitalizáció

A motiváció, az érzelem és az akarat összefüggései és fejlődésmenete

A játékfejlődés jellemzői a különböző életkori szakaszokban

6.3.2.   *A személyiség pszichológiája*

A személyiség fogalma, személyiség elméletek (pl. típusok, behaviorista elméletek, kognitív személyiségelméletek, vonás elméletek, pszichoanalitikus elméletek, holisztikus elméletek, humanisztikus személyiségelméletek)

Személyiség típusok

Az egyéni fejlődést befolyásoló tényezők hatása a személyiségfejlődésre

A személyiség szerkezete, alakulása a kultúra, a család és a kortárs csoport hatására, vizsgálata

Énkép, éntudat, önértékelés, játszmák, elhárító mechanizmusok

Empátia

Személyiségzavarok, fejlődészavarok és a deviáns viselkedés

A serdülők és az ifjúkorúak inadaptációja

A felnőtt személyiség- és viselkedészavarai

Az átlagtól eltérő fejlődés jellemzői, a tünetek jelentősége, a fejlesztés lehetőségei

Fejlődési, beilleszkedési és viselkedési zavarok, tanulási nehézségek, agresszió, pszichoszomatikus tünetek

Az énkép, identitás, önbecsülés és önállóság kialakulásának folyamata, az érzelmi akarati, élet fejlődésmentek

Az előítéletek életet és szocializációt befolyásoló hatása

A kortárs csoportok szerepe az egyes életkori szakaszokban

A játék, tanulás és munka személyiségalkotó hatásai

Válságok és krízisek az életciklusokban

Társadalmi traumák, a társadalmi körülmények pszichikus hatásai

Hozzácsapások, függőségek, szenvedélyek

A veszteségek fajtái, pszichikus hatása és feldolgozásuk folyamata (a gyász lélektana, gyászreakciók), módszerei

6.3.3.   *Szociálpszichológiai jelenségek és folyamatok*

A szociálpszichológia fogalma, tárgyköre

A társadalom kisebb és nagyobb egységeiben működő jelenségek, szabályszerűségek felismerése

A csoport hatása az egyénre, csoportközi viszonyok, a verbális, nonverbális és a metakommunikációs jelzések érvényesülése és hatása

Tömeg, közösség, társadalmi nagycsoport, a csoport szerepe az elsődleges és a másodlagos szocializációban

A társas érintkezés sajátossága, a kommunikáció elmélete, szociálpszichológiai fogalmak és folyamatok

Csoportdinamikai jelenségek és folyamatok

Szociális identitás kialakulása, szociális tanulás

Attitűdök, énvédő funkciók

A sztereotípiák, stigmák, az emberi vonzalmak és taszítások, játszmák

Az előítélet kialakulása és okai, csoportfolyamatokat befolyásoló hatása

A szerep, a szerepstruktúrák, szerep-összeférhetetlenségek, szerepkonfliktusok

Konfliktusok és a konfliktuskezelés

Konformitás és nonkonformitás

A konfliktusok keletkezése és megoldásának technikája

Az eltérő fejlődésből eredő hátrányok: sérült gyermek a családban; sérültek a társadalomban

A szociálpszichológiai ismeretek gyakorlati alkalmazása a problémák felismerésében, kezelésében, megoldásában

6.3.4. Pedagógiai ismeretek

A szocializáció fogalma és folyamata

A nevelés fogalma, célja, feladatai, a nevelési folyamat törvényszerűségei

A nevelési folyamat résztvevői

A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei, a módszerválasztást befolyásoló tényezők

Közvetett és közvetlen nevelési módszerek

A nevelő személyisége, nevelésben betöltött szerepe

Nevelési stílusok és attitűdök

Sikerek és kudarcok a nevelésben

A szocializációs színterek és hatások

Egyéni, csoportos, közösségi nevelés lehetőségei, formái

Pedagógiai folyamatok tudatos tervezése, elemzése a nevelőmunkában

Egyéni képességek kibontakoztatásának lehetőségei, az életkornak megfelelő öntevékeny tevékenységek

A csoportban nevelkedő gyermek nehézségeinek megismerése, a beilleszkedés elősegítése pedagógiai eszközökkel, módszerekkel

A gyermek etnikai, vallási és kulturális sajátosságainak, hagyományainak és szokásainak figyelembevétele

Tanulási folyamat, a tanulás segítése, a tanulási nehézségek

Egyéni bánásmód alkalmazása

Korai fejlesztés, sajátos nevelési igény szükségességének felismerése, fejlesztési módszerek

A sajátos ütemű fejlődés megnyilvánulási jelei, a gyógypedagógiai segítséget igénylő problémák

A sajátos szükségletű gyermekek oktatásának, fejlesztésének intézményei, lehetőségei

Az előítéletek működésének szocializációt és oktatást befolyásoló hatása

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A tanulók által kiválasztott helyszín (család vagy intézmény), a feldolgozó órákon az iskola átlagos berendezésű tanterme, csoportszobája

6.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Pszichológiai gyakorlat tantárgy

31 óra/36 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

7.1. A tantárgy tanításának célja

Élményeket, tapasztalatokat és ismereteket nyújtani a személyiségfejlődés szakaszairól, a különböző élethelyzetek pszichés összefüggéseiről. Erősíteni a tanulók holisztikus szemléletét, segíteni a személyes tapasztalatok, a saját személyes életút pszichikus összefüggéseinek feldolgozását.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai történelem és filozófia tantárgyak kultúrtörténeti fejezetei, a saját élmények, tapasztalatok

7.3. Témakörök

7.3.1. *Az életút pszichikus jellemzői*

A társadalmi jelenségek pszichés okainak megismerése

Az ember viselkedésének és döntéseinek megértése

Az előítéletek életutat befolyásoló hatása

7.3.2. *Gyermektanulmányok*

Helyszínek vagy életkori csoportok alapján egy-egy gyerek viselkedésének megfigyelése

– Helyszínek: bölcsőde, óvoda, általános iskola, középiskola, ifjúsági klub, gyermekotthon, átmeneti otthon, család

– Életkori csoportok: csecsemő- és kisgyermekkor (0-3 év), óvodáskor (3-6 év), iskoláskor (6-10 év), prepubertáskor (10-14 év), pubertáskor (14-18 év)

Eltérő környezetben – vérszerinti családban, nevelőszülőknél vagy gyermekotthonban nevelkedő azonos korosztályba tartozó egy-egy gyermek viselkedésének megfigyelése és összehasonlítása

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A tanulók által kiválasztott helyszín (család vagy intézmény), a feldolgozó órákon az iskola átlagos berendezésű tanterme, csoportszobája

7.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

8. Egészségügyi ismeretek tantárgy

108 óra/108 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

8.1. A tantárgy tanításának célja

A holisztikus egészségszemlélet kialakítása érdekében alapfokú ismereteket nyújtani az emberi test felépítéséről és működéséről, a megbetegítő tényezőkről, a gondozás laikus módszereiről. A szervezet egyensúlyát megbontó kóroki tényezők, kóros reakciók megismertetése, a kóros működéseket befolyásoló gyógyszerek alkalmazásához szükséges alapismeretek nyújtása. Ismerjék az egyes betegségrcsoportok tüneteit, lefolyását, a fertőző betegségek elterjedésének módozatait és az elterjedésüket megakadályozó óvintézkedéseket, az emberi egészség testi, lelki, szociális összefüggéseit, kölcsönös egymásra hatását. Bemutatni az ország és a helyi társadalom legfontosabb demográfiai és epidemiológiai jellemzőit.

8.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A biológia-egészségtan tantárgy emberrel foglalkozó fejezetei

8.3. Témakörök

8.3.1. *Az emberi test felépítése és működése*

Az emberi test felépítése, működése, és szerveződési szintjei (Funkcionális anatómia)

Szimmetria síkok és irányok
Sejtek, szövetek, szervek, szervrendszerek, szervezet
A szervek, szervrendszerek működése és élettani szerepe
A kültakaró
A mozgás szervrendszere
A légzőrendszer
A keringési rendszer
Az emésztőrendszer
A kiválasztórendszer
A szaporodás szervrendszere
Az érzékszervek
Az idegrendszer
A szervrendszerek működésnek szabályozása
A szervezet egyensúlyi állapotát meghatározó mechanizmusok
Az emberi élet fejlődési szakaszai, a méhen belüli fejlődés, és az egyes szakaszok testi jellemzői

8.3.2. Kórok és kórokok

Az egészség és a betegség fogalma, holisztikus értelmezése
Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők, a természetes és mesterséges környezet hatása az egészségre
Biológiai, pszichikus és szociális kórok
A betegségek rizikófaktorai
Társadalmi helyzet, szociális körülmények, pszichés állapot
Alkat, lezajlott betegségek, öröklés
Nem és életkor
A betegségek lefolyása, stádiumai, a kórlefordítás szakaszai, a betegség kimenetele
Tipikus kóros reakciók
Degeneráció
Soradás, elhalás
Heveny és idült gyulladás
Kóros immunreakciók
Az állapotváltozások, a kórok és kóros reakciók, a betegségek tünetei, az állapotváltozások és a betegmegfigyelés szempontjai
Kórok és kóros reakciók, a betegségek tünetei
A főbb betegségcsoportok és tünetei
Belgyógyászati betegségek
Sebészeti beavatkozást igénylő állapotok
Ideggyógyászati megbetegedések
Bőrgyógyászati betegségek
Reumatológiai betegségek
A fül, az orr és a gége megbetegedései
A szem betegségei
A fog és a száj betegségei
Urológiai betegségek
Nőgyógyászati betegségek
A csecsemő- és a gyermekkor betegségei

8.3.3. A gondozás és a betegellátás laikus módszerei

A gondozás fogalma, célja, feladatai

A gondozás célcsoportjai, tevékenységformái
A szükséglet-kielégítés és a gondozás komplexitása
Az autonómia megőrzésének lehetősége a gondozás folyamán
Az aktivitás fontossága és fenntartásának lehetőségei
A gondozási folyamat tervezése
A házipatika szereai, a gyógyszerkezelés szabályai, a fertőtlenítőszeres és eljárások
A fizikális és természetes gyógymódok
A házipatika szereinek és gyógyszereinek összeállítása
A fertőtlenítőszeres és eljárások alkalmazása
A gyógyszerek bejuttatása a szervezetbe
A gyógyszerelés hatásainak és esetleges mellékhatásainak megfigyelése, megfigyelési szempontok szerint
A gyógyszerelés, gyógyszerkezelés, gyógyszerértékelés szabályai és gyakorlata

8.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem vagy egészségügyi szaktanterem és demonstrációs terem

8.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10559-12 azonosító számú

**Elsősegély-nyújtási feladatok
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10559-12 azonosító számú Elsősegély-nyújtási feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Elsősegélynyújtási feladatok	Népegészségügyi ismeretek
FELADATOK		
Felismeri a közvetlen életveszélyt		x
Felismeri az egészségi állapot gyors megváltozását	x	
Megméri, rögzíti az életműködés főbb adatait, elvégzi a testsúly és testmagasság mérését Elsősegélyt nyújt heveny roszullétek, belgyógyászati kórképek, mérgezések, sebészeti beavatkozást igénylő balesetek esetén	x	
Alkalmazza a szükséges első-segélynyújtási módszereket, eszközöket	x	
Szükség esetén mentőt vagy sürgősségi segítséget hív		x
Segítséget nyújt a fedél nélkül élők elemi fizikai ellátásában		x
SZAKMAI ISMERETEK		
Az egészség holisztikus értelmezése		x
Egészségmegőrzés		x
Az életműködés adatai	x	x
Az életműködés adatainak értelmezése	x	
Az elsősegélynyújtás gyakorlata	x	
A légutak átjárhatóságának biztosítási technikái	x	
Az eszméletlen beteg ellátásának technikái	x	
A stabil oldalfekvés biztosításának módjai	x	
A vérzések jellemzői és ellátásuk technikái	x	x
Áramütés jelei és a segítségnyújtás lehetőségei, módszerei, technikái	x	x
A háztartási balesetek sérülései, ellátásuk	x	
A cukorbetegség jelei és a cukorbeteg ellátásának lehetőségei	x	x
A törések jellemzői és ellátásuk lehetőségei	x	x
A fagyások jellemzői és ellátásuk lehetőségei, módszerei	x	x
Az égési sérülések jellemzői és ellátásuk módszerei, technikái	x	x
Mérgezések jellemzői és a segítségnyújtás módszerei, technikái	x	
Az éhezés, a kiszáradás jelei és a segítségnyújtás módszerei, technikái	x	
A sokkos és görcsös állapotok és a segítségnyújtás módszerei, technikái	x	x
Orvosi segítségkérés, mentőhívás	x	
Tűzoltóság, katasztrófavédelem értesítése	x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x
A hírközlési eszközök használata	x	
Az elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközök és kötszerek használata	x	

Szakmai nyelvű beszédképesség	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Döntésképeség	x	
Szervezőképesség	x	
Stressztűrőképesség	x	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Adekvát kommunikáció	x	
Segítőképesség	x	
Kapcsolatteremtő készség	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Helyzetfelismerés	x	
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	
Általános ismeretek speciális helyzetekben való alkalmazására vonatkozó készség	x	x

9. Elsősegély-nyújtási feladatok tantárgy

72 óra/72 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

9.1. A tantárgy tanításának célja

A humán szolgáltatások területén dolgozó szakembert felvértetni az elemi elsősegély-nyújtási készségekkel, módszerekkel, rutinokkal, hiszen ezen a területen mindennapos szükség lehet ezekre az eljárásokra, akkor is, ha nem egészségügyi jellegű szolgáltatásokat nyújtanak

9.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A biológia-egészségtan tantárgy emberrel foglalkozó fejezetei

9.3. Témakörök

9.3.1. *Elsősegélynyújtás*

Az elsősegély-nyújtási kötelezettség

Az elsősegélynyújtás alapszabályai

Mentőhívás, rendőrség, katasztrófavédelem értesítése

Az eszméletlenség, az eszméletlenség okai

A tudatzavar

Veszélyeztető állapotok, a közvetlen életveszély és az egészségi állapot gyors megváltozásának felismerése

Mechanikai sérülések

A vérzések jellemzői

Belső vérzések, sérülések

Légzési elégtelenségek. Légúti elzáródások

Idegentest a szemben és a légutakban

Áramütés jelei és a segítségnyújtás lehetőségei

Termikus balesetek: égés, fagyás, napszúrás, hóguta, jellemzői, és ellátásuk lehetőségei

Csont és ízületi sérülések, az ellátás szabályai

A háztartási balesetek sérülései, ellátásuk

Belgyógyászati megbetegedések, belgyógyászati balesetek, heveny rosszullétek

Mérgezők, az ellátás szabályai

Epilepszia és lázas eklampszia

A cukorbetegség jelei és a cukorbeteg ellátásának lehetőségei

A leggyakoribb gyermekbetegségek és tünetei, a tünetek enyhítésének technikái és módszerei

Védőoltások és kísérő tünetek enyhítése

Tömegbalesetek, tömegkatasztrófák

9.3.2. Elsősegélynyújtás gyakorlata

Mentőhívás, rendőrség, katasztrófavédelem értesítése

A stabil oldalfekvés biztosításának módjai

Veszélyeztető állapotokból következő elsősegély-nyújtási feladatok: újraélesztés, eszméletlen beteg ellátása, heveny roszullétek,

A közvetlen életveszély és az egészségi állapot gyors megváltozásának felismerése

A légutak átjárhatóságának biztosítási technikái

Mechanikai sérülések ellátása

Külső vérzések ellátása

Idegentest a szemben és a légutakban

A segítségnyújtás lehetőségei, módszerei, technikái áramütés esetén.

Hő okozta balesetek ellátásának módszerei

Az égési sérülések ellátása, módszerei, technikái

A fagyások jellemzői és ellátásuk lehetőségei, módszerei

Az eszméletlen sérült ellátása

Teendő légzési elégtelenségek esetén

Csont és ízületi sérülések ellátása

Belgyógyászati megbetegedések, belgyógyászati balesetek

Mérgezések jellemzői és a segítségnyújtás módszerei, technikái

Elsősegély nyújtás sebészeti beavatkozást igénylő balesetek esetén

A sokkos és görcsös állapotok és a segítségnyújtás módszerei, technikái

Segítségnyújtás a fedél nélkül élők elemi fizikai ellátásában

Az éhezés, a kiszáradás jelei és a segítségnyújtás módszerei, technikái

A háztartási balesetek ellátása

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Egészségügyi demonstrációs terem

9.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

10. Népegészségügyi ismeretek tantárgy

35 óra/35 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

10.1. A tantárgy tanításának célja

Megismertetni a tanulókat az emberi egészséget meghatározó testi, lelki összefüggésekkel, bemutatni az egészség és társadalmi környezet kölcsönhatásait, az ország és a társadalom legfontosabb demográfiai és epidemiológiai jellemzőit.

Felismertetni az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés jelentőségét – motiválva a tanulókat az egészséges életmód kialakítására mind a saját, mind a környezetük tekintetében.

10.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A biológia-egészségtan tantárgy emberrel foglalkozó fejezetei

10.3. Témakörök

10.3.1. Egészségmegőrzés

Az egészség holisztikus értelmezése: az egészség, mint komplex fogalom

Az egészségtudat jelentősége

Az egészséges életvitel feltételeinek értelmezése a Maslow-féle szükséglet-rendszerben

A szükséglet-kielégítés hiányainak hatása az egészségre

Az egészséget veszélyeztető tényezők: az egyén biológiai és pszichológiai adottságaiból eredő rizikófaktorok; mesterséges és természetes környezetből, helytelen életvitelből és a káros anyagok szervezetbe jutásából adódó rizikófaktorok

Az egészséges táplálkozás kritériumai

A társadalmi helyzet és az egészség kapcsolata, a tevékeny életmód

A környezetszennyezés, környezetvédelem

A civilizáció vívmányainak hatása az egészségre

10.3.2. Közegészségügyi és járványtani ismeretek

Társadalom-egészségtani ismeretek, népegészségügyi mutatók,

Magyarország és a település lakosságára jellemző legfontosabb demográfiai adatok, értelmezésük

A Népegészségügyi Program

A népbetegségnek számító krónikus megbetegedések okai, prevenció és rehabilitációs lehetőségei; a prevenció három szintje; támogató rendszerek

Nemzetközi és világszervezetek, céljaik; WHO; magyar célok, NNP

A járvány fogalma, a járványfolyamat elsődleges és másodlagos mozgatóerői (a fertőző forrás, a fertőzés terjedési módjai, a fogékonyság)

A járványok megelőzésének és lokalizálásának teendői (szűrés, oltás, fertőtlenítés, a fertőzőforrás elkülönítése)

A fertőtlenítőszeres és eljárások alkalmazása, a fertőzések elhárítása, a védőfelszerelések és azok használata

A fertőző betegségek ellátása, jelentés és dokumentálási kötelezettség

A leggyakoribb fertőzőbetegségek járványtana

A légutakon keresztül terjedő fertőzőbetegségek (bárányhimlő, rózsahimlő, kanyaró, skarlát, mumpsz, influenza, mononucleosis infectiosa, meningococcus-meningitis, stb.)

A gyomor és bélcsatornán keresztül terjedő betegségek (salmonellozis, Hepatitis-A, bélférgesség)

A kültakarón keresztül terjedő fertőzőbetegségek (tetanusz, rüh, tetvesség, stb.)

A nemi úton terjedő fertőző megbetegedések (gonorrhea, Hepatitis –B, herpesz, és a HPV-vírus fertőzés, AIDS stb.)

Az állatról emberre terjedő betegségek (kullancs-encephalitis, toxoplazmosis, veszettség, hólyag és galandférgesség)

10.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem vagy egészségügyi szaktanterem és demonstrációs terem

10.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

12046-16 azonosító számú

**Gyermekekellátási alapfeladatok és alapelvek
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 12046-16 azonosító számú Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Gyermekvédelmi ismeretek	Gyógy pedagógiai ismeretek	Gondozási, ápolási ismeretek	Gondozási, ápolási gyakorlat
FELADATOK				
Tiszteletben tartja a gyermekjóléti és gyermekvédelmi alap és szakellátás intézményeiben szolgáltatást igénybe vevők, ellátottak értékeit, autonómiáját, identitását; érdekeit szem előtt tartva oldja meg az etikai dilemmákat				x
Munkája során kezeli előítéleteit, a szerep-összeférhetetlenségeket				x
A szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli a birtokába jutott információkat				x
Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait				x
Alkalmazza az önismeret-fejlesztés, az önvédelem és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit				x
A segítséget kérőkkel kapcsolatot épít ki, nondirektív, segítő beszélgetést folytat				x
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit				x
Értelmezi a gyermeki és szülői jogokat és köteleességeket	x	x	x	
Alkalmazza a gyermek védelmében elfogadott szabályokat	x		x	x
Tájékozódik a gyermek családi körülményeiről, a család nevelési szokásairól	x	x		x
Törekszik a családi nevelés értékeinek megismerésére és megőrzésére, a családi nevelés segítésére	x	x		x
Biztosítja a gyermek számára a fizikai és érzelmi biztonságot nyújtó nyugodt légkört	x	x	x	x
A gyermek állapotának, szükségleteinek megfelelő egyéni gondozást végez	x	x	x	x
Szervezi a gyermekek napi tevékenységét, biztosítva a játék, az alvás, a szabad levegőn való mozgás és a rekreálódás feltételeit		x	x	x
Életkori sajátosságok, egyéni képességek és igények figyelembevételével bevonja a gyermeket a mindennapi tevékenységbe, segíti a kultúrhigiénés szokások, egyéni ízlés kialakulását	x	x	x	x
Segíti a társadalmilag elfogadott értékrend kialakulását a gyermekben	x	x		
Törekszik a kornak és fejlettségnek megfelelő ingergazdag környezet kialakítására	x	x		x
Biztosítja a környezet baleset- és akadálymentességét, a gyermekre veszélyes anyagok biztonságos tárolását	x		x	x
Segíti a gyermek kapcsolatrendszerének megőrzését, új kapcsolatok kialakítását és ápolását	x			x

Figyelemmel kíséri és szükség szerint, az életkortól függően segíti a gyermek játékát		x	x	x
Segíti a gyermek képességeinek kibontakozását		x		x
Észleli a gyermek lelkiállapotának változásait, problémafel-tárást végez	x	x		x
Felismeri az átlagostól eltérő viselkedési formákat, a gyermek sajátos nevelési igényét, segíti a másság elfogadását	x	x		x
Felismeri a gyermek betegségét	x	x	x	x
Betartja az ellátási formához kapcsolódó szabályokat, illetve gondoskodik azok betartásáról	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK				
Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a szociális szolgáltatások területén, az intézmények etikai kódexei, a szakemberek kompetencia határai	x	x	x	x
Vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői	x	x		x
A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői		x		x
A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei	x	x		x
A segítség pszichológiai összefüggései	x	x		x
Az önismeret forrásai, az énvédő technikák		x		x
A kommunikáció csatornáit, jellemzőit, a nondirektív és a segítő beszélgetés jellemzőit				x
A szocializáció folyamata és színterei, a szociális identitás kialakulásának összefüggései, a szerep fogalma és jellemzői, a gyermekek kapcsolatainak fejlesztése	x	x		
Gyermekek és fiatalkorúak büntethetősége	x			
Az egészségügyi ellátások szabályai	x	x	x	x
Az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés lehetőségei, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló ellátások, intézkedések	x	x		x
A szükségletek és erőforrások feltárásának módszerei	x	x		
Az emberi szükségletek, a kötődés és biztonságérzet fontossága, a család, mint támogatórendszer, és mint problémaforrás jellemzői, deviáns jelenségek és kialakulásuk okai	x	x		
Életmód, kultúra fogalma, az etnikai kisebbségek sajátosságai	x		x	
A mentális fejlődés segítése, a tanulási folyamat, tanulás-segítés	x	x		x
A nevelési hatáskeltés pszichológiai alapjai, nevelési stílusok és attitűdök, a segítség pszichológiai összefüggései	x	x	x	x
A nevelői szerep összefüggései, sikerek és kudarcok a nevelésben	x		x	x
A gyógyszerek használatának és tárolásának szabályai, elsősegélynyújtás		x	x	x
Az akadálymentesítés és a baleset megelőzés szabályai, technikái	x	x	x	x
A gondozás célja, feladatai, célcsoportjai, a gondozás, mint a nevelés eszköze, a testi gondozás módszerei, szabályai	x	x	x	x

SZAKMAI KÉSZSÉGEK				
Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás területén, az intézmények etikai kódexei, a szakemberek kompetencia határai	x	x		x
Vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői	x	x		x
A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői				
A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei	x	x		x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK				
Elhivatottság, elkötelezettség	x	x	x	x
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság	x	x	x	x
Rugalmasság, döntésképeség	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK				
Kapcsolatteremtő és konfliktuskezelő készség	x	x	x	x
Empátia, segítőkészség	x	x	x	x
Közérthetőség, adekvát kommunikáció	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK				
Információgyűjtés	x	x	x	x
Problémaelemzés, -feltárás	x	x	x	x
Rendszerben való gondolkodás	x	x	x	x

11. Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy

31 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

11.1. A tantárgy tanításának célja

A gyermekvédelem tantárgy tanításának alapvető célja, hogy a tanulók ismerjék meg a gyermekvédelem történetét, a gyermekekről való gondoskodást meghatározó tényezőket. Ismerjék meg a gyermekvédelem mai rendszerét, működését, jogszabályi meghatározottságát. A területhez kapcsolódó jogszabályok ismerete alapján legyenek képesek arra, hogy a gyermekek és vérszerinti családjaik számára segítséget nyújthassanak a megismert ellátási formákkal. Ismerje meg a tanuló a saját kompetenciáit.

11.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A gyermekvédelmi ismeretek tantárgy kapcsolódik a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tananyagtartalmaihoz.

11.3. Témakörök

11.3.1. A gyermekvédelem története, gyermekvédelem jogi szabályozás

A gyermekvédelem rövid történeti áttekintése

Gyermekek, a gyermekekről való gondoskodás meghatározó tényezői

A gyermekekről való gondoskodás korszakai:

Az állami gondoskodástól a mai gyermekvédelemig

Állami gyermekvédelme 1945-ig;

A gyermekek védelme 1945-től;

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
A gyermekvédelem jogi szabályozása, alapelvei, rendszere és szereplői
A gyermekek jogainak hazai és nemzetközi értelmezése.
Családjog: a szülői jogok és kötelezettségek; a felügyeleti jog, és a gyámság.
A fogyatékos személyek jogai és esélyegyenlőségének kérdései.
Az adat- és információkezelés jogi és etikai szabályai
A gyermek és fiatalkorúak büntethetősége
A gyermek és fiatalkorúak büntetésének irányelvei, a velük szemben alkalmazható büntetési tételek

11.3.2. A gyermekvédelem pszichológiai vonatkozásai

Az érett, felnőtt személyiség fogalma és aspektusai
Házasság, házasságon belüli konfliktusok
Döntések, felelősség és érettség a gyermekvállalásnál
Szülővé válás
Szeretet, összetartozás, biztonság, egymás iránti felelősség a családban
Családi kommunikáció, szabályok
A család nélkül nevelkedett szülők családja
Gyermek az összeomló kapcsolatban, a család széthullása
A válás, az új házasság, új gyermekek (testvérek), mozaik család
Gyermek veszélyeztetettsége: az elhanyagolás és a bántalmazás
Az elhanyagolás fajtái, lehetséges okai, formái, pszichológiai aspektusai
A gyermekbántalmazás fajtái, lehetséges okai, formái, pszichológiai aspektusai, tünetei
A családon belül elszenvedett traumák elemzése, következményeinek felismerése
A gyermek segítése a traumák feldolgozásában
A beavatkozást kiváltó jelzések a gyermek családjából történő kiemelését eredményező esetek
A családból való kikerülés traumája, megnyilvánulási formái
A megrázkódtatás enyhítésének lehetőségei
A régi környezet és kapcsolat elvesztése, a segítségnyújtás módjai a veszteség, a gyász feldolgozásában
A megváltozott környezet elfogadása, beilleszkedés

11.3.3. A gyermekvédelem mai rendszere

A gyermekvédelem fogalma
A gyermekvédelmi ellátó rendszer célja
A gyermekvédelmi ellátórendszer intézményei
Pénzbeli és természetbeni ellátások
A gyermekjóléti alap- és a gyermekvédelmi szakellátás fogalma, meghatározó tényezői, eszközei
A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások
A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások
A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések
Családon belüli erőszak
A gyermekvédelem dilemmái
A gyermekek és a gyermekes családok támogatására szolgáló intézmények, ellátások rendszere
A jelzőrendszer működése, résztvevői

Intézkedési hatáskörök, felülvizsgálatok, az intézkedés megszűnésének és megszüntetésének feltételei

A védelemben vételt megelőző családsegítési módszerek, lehetőségek

Családok, ill. gyermekek átmeneti otthonába való bekerülés

A védelemben vétel alkalmazhatósága, jogi szabályozása, a védelemben vétel célja

Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel elrendelésének okai, az elhelyezés lehetőségei

A gyámhivatal feladat és jogköre az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel esetén

Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel felülvizsgálata, megszűnésének illetve megszüntetésének okai

A szülői felügyeleti jog érintettsége védelemben vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés illetve nevelésbe vétel esetén. A kapcsolattartás lehetőségei, szabályozása, korlátozásának feltételei. A gyermek gyámsága és törvényes képviselője a nevelésbe vételt követően

Az ellátottak helye az intézményi struktúrában, a jogosultságok érvényesítésének lehetőségei és akadályai

A vérszerinti család meghatározó szerepe, jelentősége a gyermek életében

A családi kapcsolatok rendszere és hatása a gyermek szocializációjára

A szocializáció szerepe a gyermeki személyiség fejlődésére.

A munkavégzés és a döntések felelőssége

Kölcsönös elfogadás, bizalom: a gyermek – a vér szerinti család – a segítő

A tanácsadás, a beavatkozás mértéke

Új gyermek helye a csoportban, pozitív és negatív hatású csoportdinamikák, beavatási rituálék

Információszerzési lehetőségek a gyermek előéletéről

A megfigyelés szerepe

A gyermek ellátását biztosító házi- és szokásrendjének elfogadása, elfogadtatása, beilleszkedés

Új kapcsolatok, személyes élettér kialakítása.

A társkapcsolatok általános jellemzői, befolyásoló tényezők

A kapcsolatok létrejöttének céljai, okai

11.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

11.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

12. Gyógypedagógiai ismeretek tantárgy

36 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

12.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók ismerjék meg az ember biológiai fejlődésének szakaszait, az eltérő fejlődési ütem vagy fogyatékosság jellemzőit, az ezekre utaló jeleket. Tudják, hogy milyen tényezők befolyásolják és melyek okozzák az átlagtól eltérő fejlődést.

Ismerjék a gyógypedagógia területeit, a fejlesztések lehetőségeit s ebben saját szerepüket. Legyenek képesek együttműködni a gondozottak, ellátottak fejlesztése, rehabilitációja, társadalmi elfogadása, beilleszkedése érdekében a szakemberekkel, intézményekkel, érdekképviselőkkel.

Ismerjék az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés és a társadalmi elfogadásuk, beillesztésük lehetőségeit

12.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy kapcsolódik a biológia-egészségtan tantárgy tananyagtartalmaihoz

12.3. Témakörök

12.3.1. A gyógypedagógia mint tudományág

A gyógypedagógia fogalma, tárgya, célja, területei

Fejlődési zavarok, retardáció és regresszió, reverzibilitás, irreverzibilitás fogalma.

A késleltetett ütemű fejlődés megnyilvánulási fajtái, jelei a mozgás, beszédfejlődésben a szociális kapcsolatok és az önállósodás, kultúrhigiénés szokások kialakulásában

Organikus okokra visszavezethető sérülések: látás-, hallás-, beszéd-, mozgás-, értelmi és érzelmi, akarati sérülések

Az eltérő fejlődésből eredő hátrányok: a sérült gyermek önbecsülése, önértékelése, lehetőségei az önálló életvitelre

A sajátos nevelési igényű gyermekek jellemzői, fejlesztésük lehetőségei

Beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli zavarral rendelkező gyermek jellemzői

A különleges és speciális szükségletű gyermekek jellemzői, ellátási területei

A sérült speciális helyzetéből adódó egyéni szükségletek feltárása és kielégítése

12.3.2. Fejlődési rendellenességek, fogyatékoságok, fejlesztés, rehabilitáció

Az ember biológiai fejlődésének szakaszai: a fejlődést befolyásoló tényezők (öröklött adottságok, veleszületett rendellenességek, környezeti hatások, életmód stb.).

A méhen belüli fejlődés, a szülés folyamata, a kompetens újszülött biológiai jellemzői

Az egészséges csecsemő fejlődése (motoros, mentális, szociális); az 1-3 éves gyermek fejlődése. (értelmi, érzelmi, akarati, én tudat, autonómia)

Az óvodáskorú gyermek jellemzői, az iskolaérettség kritériumai

A kisiskolás gyermek fejlődési sajátosságai; a gyermek fejlődésének sajátosságai pubertás korban

Az ifjúkor biológiai jellemzői

Méhen belüli, peri- és postnatális ártalmak (fizikai, kémiai hatások, fertőzések) és ezek hatása a magzatra

Öröklött fejlődési rendellenességek

Genetikai tanácsadás, perinatális diagnosztika, a szűrővizsgálatok jelentősége

Az ingergazdag környezet, az étkezés, a napirend, az alvás és levegőzés szerepe fontossága a gyermek fejlődésében

A rehabilitáció, rehabilitáció meghatározása

A rehabilitáció területei (orvosi, gyógypedagógiai, foglalkoztatási, munka-rehabilitáció)

A fogyatékosok rehabilitációjának komplexitása

A rehabilitációt segítő és akadályozó tényezők – averzió, előítélet, izoláció, viktimizáció

A gyermek biológiai és szerzett sérülései, az ezekből adódó hátrányok

Az vérszerinti család életmódjával és a szocializációval összefüggő hátrányok
 A szociokulturális, szubkulturális különbségekből eredő hátrányok fajtái,
 megnyilvánulási formái
 Kommunikációs nehézségek
 Elhanyagolás, bántalmazás, veszélyeztetés fogalma, típusai
 A hátrányok csökkentésének, korrekciójának módjai, lehetőségei a gyermekeket
 ellátó intézményekben
 A gyermek és fiatalkorban előforduló szenvedélybetegségek fajtái, kezelési
 lehetőségei, szakember bevonásának szükségessége
 Szocializációs hiányosságok, és a nem megfelelő szocializációból következő
 viselkedési anomáliák felismerése, okainak feltárása
 A hiányosságok pótlása, a reszocializáció lehetőségei
 Az eltérő fejlődésből eredő hátrányok felismerése, enyhítésének lehetőségei
 Személyközi és intézményközi együttműködések fontossága (fogyatékos – szakember
 – család – gondozó; ellátó hely – iskola – fejlesztő intézmény)
 Az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés fogalma, lehetőségei
 Érdekképviselői szervek

12.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

12.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti
 értékeléssel.

13. Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy

52 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-
 szakképesítéshez kapcsolódik.

13.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg a 0-18 (0-3, 3-6, 6-14, 14-18) éves korosztály ellátásához kapcsolódó
 gondozási, ápolási feladatokat. Tudatosuljon benne a gondozás és nevelés egysége, a
 szakmai együttműködés etikája.

Ismerje meg a különböző korcsoportok leggyakoribb betegségeit és az azokkal kapcsolatos
 gondozási, ápolási feladatokat.

Ismerje a tanuló az elsősegélynyújtás alapszabályait a szakterület speciális baleset- és
 munkavédelmi szabályait és legyen képes a balesetek megelőzésére.

13.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy kapcsolódik a biológia-egészségtan tantárgy
 tananyagtartalmához.

13.3. Témakörök

13.3.1. Ismeretek a gondozásról

A gondozás célja, feladatai, területei

A gondozás és nevelés egysége

A rendszeresség, az állandóság szerepe a gyermek gondozásában

Egyéni napi- és heti-rend fontossága, életritmus a gyermekek életében

A csecsemő és gyermekgondozás területei, feladatai: a csecsemő fogása, tartása, emelése

Fürdetés, a fürdetés eszközei

Öltöztetés: a célszerű és évszaknak megfelelő ruházat, a ruházat kezelése

A gyermek altatása, a pihenés ritmusa, alvásigény az egyes életkori szakaszokban; levegőztetés, napoztatás

A korszerű és egészséges táplálkozás alapelvei, feltételei; az életkornak és egészségi állapotnak megfelelő étrend összeállítása

A csecsemő és gyermek táplálása: az etetés, önállóságra nevelés, a rosszul evő, válogatós gyermek

Az önellátás, önállóság kialakítása

A gyermekkel való egyéni és csoportos foglalkozás lehetőségei, eszközei

A gondozás - mint az esztétikai nevelés egyik színtere, a bizalom és biztonság kialakításának lehetősége, az önértékelés, énkép kialakításának eszköze

Kultúrhigiénés szokások kialakítása és formálása csecsemő és gyermekkorban

A csecsemő és a gyermek környezete, a közvetlen környezet higiénéje, berendezési tárgyai, a gyermek játéka és azok tisztántartása

A fertőtlenítőszeres és eljárások alkalmazása, fertőzések elhárítása

A játék, mint a legfőbb tevékenységi forma a gyermek életében. A játék szerepe a gyermek fejlődésében

Egyéni ízlésformálás, kultúrhigiénés és egyéb szokások kialakításának lehetőségei

13.3.2. Ápolási ismeretek

Alapellátási feladatok: fekvőhely és felszerelése, ágyneműcsere, a csecsemő és gyermek ruházata, pelenkázási módok, napi testápolás, a beteg csecsemő és gyermek táplálása

Konyhatechnikai eljárásokhoz kapcsolódó ismeretek

A leggyakoribb ételallergiák ismerete; a diétás kezelés alapelvei, a diéta fogalma, szerepe a beteg gyógyításában

A beteg gyermek megfigyelésének szempontjai, a tünetek értelmezése (öntudat, viselkedés, sírás, turgor, fájdalom, váladékok, kardinális tünetek stb.) enyhítésének technikái, módszerei

A beteg csecsemő és gyermek ápolása légúti betegség, hányás, hasmenés, székrekedés, fertőző betegség, láz esetén, a diéták felosztása

Fizikális gyógymódok ismerete és alkalmazása: nedves belélegeztetés, hűtőfürdő, priznic, a száraz meleg és hideg alkalmazása, borogatások

Gyógyszerelés, gyógyszerformák, a gyógyszerek alkalmazásának módjai gyermekkorban

A gyógyászati segédeszközök fajtáinak, használatának és karbantartásának ismerete.

A gyermek megtanítása a biztonságos használatra, képességeinek megfelelően bevonása a segédeszköz karbantartásába

13.3.3. Gyakori gyermekbalesetek, gyermekbetegségek

Az elsősegélynyújtás alapszabályai

Csecsemő és gyermekkorban leggyakrabban előforduló balesetek, sérülések és ellátásuk technikái

Ájulás, fulladás, idegen test a testnyílásokban. A légutak átjárhatóságának biztosítási technikái. Orrvérzés, mérgezés, törések, ficam, rándulás, sebellátás

A gyógyszereltárolás és gyógyszerelés szabályai, a házi patika szereje; fertőtlenítő eljárások és a fertőtlenítőszeres ismerete

A munkavégzéssel összefüggő általános baleseti és egyéb veszélyforrások, a munkahelyre vonatkozó biztonsági szabályok és előírások ismerete

A veszélyforrások csoportosítása: háztartási, munkahelyi, közlekedési veszélyek, különböző tevékenységi formák veszélyei

Különbőféle anyagok (vegyszerek, mérgek, gyógyszerek, stb.) biztonságos tárolása, mozgatása, nyilvántartása. A veszélyes hulladékok tárolásának szabályai

A gyermekintézményekre vonatkozó munka-, tűz-, és balesetvédelmi szabályok ismerete

A játékszerekre vonatkozó balesetvédelmi szabályok

A vészhelyzet jelzése. Balesetvédelmi dokumentáció

A veszélyhelyzet elhárításának lehetőségei, módszerei, eszközei: mindennapi érintésvédelmi és szigetelési eljárások; a menekülési útvonalak kijelölésének feltételei, egyéni védőeszközök használata

A leggyakoribb gyermekbetegségek fajtái, okai, hajlamosító tényezői

A beteg objektív és szubjektív tünetei, a beteg megfigyelésének szempontjai, terápiája, életmódra vonatkozó utasítások, diéta

Gyermekebbetegségek: légutak betegségei (felső légúti hurutok, idegen test a légútban, krupp, hörghurut, asztma, tüdőgyulladás)

Emésztőrendszeri betegségek (hányással járó kórképek, hasi fájdalommal-, hasmenéssel járó megbetegedések, székrekedés, étvágytalanság, csecsemőkori sorvadás)

Anyagcsere betegségek (cukorbetegség, kóros soványság, elhízás)

Idegrendszeri betegségek (agyhártya-gyulladás, idegrendszeri görcsbetegségek) gyermekkori fertőző betegségek

Szűrővizsgálatok és védőoltások csecsemő és gyermekkorban

Védőoltások és szűrővizsgálatok fajtái, szükségessége, időpontjai

A védőoltások kísérő tüneteinek enyhítése esetleges szövődményei

A szükséges beavatkozásokra való felkészítés módjai

13.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

Demonstrációs terem

13.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

14. Gondozási, ápolási gyakorlat tantárgy

54 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

14.1. A tantárgy tanításának célja

A gondozási, ápolási feladatok ellátásához szükséges készségek, képességek kialakítása demonstrációs-termi és gyermekintézményekben, gyermekekkel végzett feladatok közben.

A szükséges baleset- és munkavédelmi szabályok betartása a munkafolyamatok alatt.

A korszerű gondozási, ápolási eszközök használatának, karbantartásának és fertőtlenítésének megtanítása

14.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

14.3. Témakörök

14.3.1. Gondozási, ápolási feladatok

Résztétel a gyermek ellátását biztosító napi feladatainak ellátásában

Segítségnyújtás a gyermek környezetének kialakításában, rendezésében

A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén a pótlás szükségességének jelzése

Résztétel a ruházat beszerzésében

Résztétel a kultúrhigiénés szokások kialakításában, a napi gondozási feladatok ellátásában

A csecsemő és gyermekápolás, gondozás korszerű eszközeinek alkalmazása

A fürdetés módja, menete

Pelenkázás, tisztába tevés

Öltöztetés, a levegőztetés feltételeinek előkészítése

Ágyazás, az altatás előkészítése

Lázmérés, lázcsillapítás, folyadékpótlás

A leggyakoribb gyermekbetegségekkel kapcsolatos ápolási tevékenységek

Testsúly, testmagasság mérése

Gyermektáplálékok elkészítése

Az ápolási és gondozási eszközök tisztántartása, tárolása

A csecsemő és a kisgyermek ruházódásának kezelése, tisztántartása

A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén a pótlás szükségességének jelzése

Környezet higiéné, fertőtlenítés, a környezet és a használati eszközök, játékok tisztántartása, karbantartása

14.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Gyermekekellátó intézmény: bölcsőde, gyermekek átmeneti otthona, lakásotthon, gyermekotthon

14.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10528-12 azonosító számú

**Házi időszakos gyermek-felügyeleti feladatok
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10528-12 azonosító számú Házi időszakos gyermek-felügyeleti feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek	A házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlata
FELADATOK		
Megismerkedik a gyermek szüleivel	x	x
Megismerkedik a gyermekkel, törekszik arra, hogy személyét a gyermek elfogadja	x	x
Enyhíti a szülőtől való időszakos elválás fájdalmát	x	x
Ápolja a beteg gyermeket, szükség esetén biztosítja a szakszerű egészségügyi ellátáshoz jutást	x	x
Gondozza, segíti a sajátos nevelési igényű gyermeket	x	x
Figyelemmel kíséri a gyermekek ruházatának állapotát, jelzi a pótlás szükségességét	x	x
Gyermekekíséretet lát el, megtanítja a biztonságos közlekedés szabályait	x	x
Jelenléti ívet és eseménynaplót vezet az elvégzett feladatokról, a gyermekkel törtétekről	x	x
Felismeri a gyermek bántalmazásának testi és pszichés tüneteit, jelzi felettesének és a gyermekjóléti szolgálatnak	x	
SZAKMAI ISMERETEK		
A gyermek megismerésének módja	x	x
A szülő és a gyermek kapcsolata	x	x
"Sajátos nevelési igényű gyermek"	x	x
A család nevelési szokásai, hagyományai	x	x
Életkornak megfelelő napirend kialakítása	x	x
A biztonságérzet kialakítása	x	x
Szabadidő szervezés	x	x
Fogyatékos gyermekek ellátása	x	x
Gyermekbalesetek és megelőzési lehetőségük	x	x
Beteg gyermek gondozása	x	x
A gyermekbántalmazás	x	x
Dokumentációs és nyilvántartási alapismeretek	x	x
Különleges események jelzése	x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása		x
Gyermejkjátékok és kézimunka eszközök alkalmazása	x	x
Informatikai eszközök alkalmazása		x
Háztartási eszközök alkalmazása	x	x
Elsősegély-nyújtási és gyógyászati segédeszközök használata	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság	x	x
Elhivatottság, elkötelezettség, megbízhatóság és felelősségtudat	x	x

Tájékozódás, önállóság, szervezőkészség	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Empátia, tolerancia		x
kompromisszumkészség		x
Kapcsolatteremtő készség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság		x
Helyzetfelismerés	x	x

15. Házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek tantárgy

31 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 HÁZI IDŐSZAKOS GYERMEKGONDOZÓ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

15.1. A tantárgy tanításának célja

Elsősorban az alapellátás keretében biztosítható olyan ellátási formára való felkészítés, ahol a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani. Legyenek korszerű nevelési ismeretei a házi gyermek-felügyelethez, mint speciális munkaterülethez kapcsolódóan. Ismerje a házi időszakos gyermekellátás pszichológiai dimenzióit.

15.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A házi időszakos gyermek-felügyeleti tantárgy kapcsolódik a társadalmi ismeretek közismereti tananyagtartalmaihoz, valamint a szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat, a szociálpolitika, pszichológiai és pedagógiai ismeretek tantárgyak, témakörök szakmai tartalmaihoz.

15.3. Témakörök

15.3.1. Nevelési ismeretek

A gyermek megismerésének területei, módjai és lehetőségei

Találkozás a gyermekkel; kapcsolat kialakítás, elfogadás, egymásra hangolódás, közös élettér, kapcsolati szintek.

A gyermek testi, egészségi, lelki és intellektuális állapotának, képességeinek megismerése

A sajátos nevelési igény megismerése

A gyermek és a szülők kapcsolatának megfigyelése

Értékek, szokások, hagyományok, különböző kulturális sajátosságok a gyermek családjában

Szocializációs szint felmérése

A gyermek érdeklődési köréhez és képességeihez igazodó napirend alkalmazása, szabadidős programok szervezése a családi szokásokhoz, értékrendhez igazodóan. Kommunikációs lehetőségek a házi gondozó munkájában a gyermekkel való játék, tanulás, nevelés során

Privát nyelv, egymásra hangolódás, támogatás, megerősítés, kapcsolatépítés

Szakmai kommunikáció a család tagjaival; hivatalos nyelv, nyelvi szótár, személyes beszélgetés

Konfliktusok, nehéz helyzetek kezelése

Hasonlóságok és különbségek az egyes gyermekek és életkorok között

15.3.2. A házi gyermekfelügyelet, mint speciális munkaterület

A gondozónő és a család jogai és kötelességei

Kapcsolat a családi rendszer tagjaival (az ellátásban nem részesülő gyermek, nagyszülő, szülők)

Megbízhatóság, hitelesség, munkaillettan, munkaköri jogok és feladatok, viselkedési stílusok

Kompetencia határok, előítélet mentesség, az emberi méltóság tisztelete, eltérő vélemények tiszteletben tartása, érdekérvényesítés

A gyermekfelügyelő/gondozó modellnyújtó szerepe a gyermeknevelésben

Kapcsolat a munkáltatóval, eset-megbeszélési és szakmai segítségkérés lehetőségei

A gondozó ellenőrzése és beszámolási kötelezettsége

A házi gondozó alapvető fiziológiás szükségleteinek kielégítési módja

A házi időszakos gyermekfelügyelet megszervezése

15.3.3. A házi időszakos gyermekellátás pszichológiai dimenziói

Megismerkedés, tájékozódás, beszélgetés a gyermekről

Kapcsolattartási és tájékoztatási formák és kötelezettségek

A szülővel való együttműködés jellemzői

A szülő és a gyermek kapcsolata

Családi szerepek, a család szerepe a gyermek életében és nevelésében

A családok társadalmi és élethelyzetbeli különbségei

A szülőtől való időszakos elválás traumája

A családi szokások, hagyományok jelentősége és tiszteletben tartása

A gyermekkel való együttműködés és biztonságérzet kialakításának fontossága

A szakmai és egyéni szempontok képviselése a szülői igényekkel szemben

A gyermekbántalmazás testi és lelki tünetei

A bántalmazott gyermek lelki traumájának enyhítési lehetőségei

A bántalmazással kapcsolatos jelentési kötelezettség

A gondozó helye, szerepe a család és a gyermek életében

A házi időszakos gyermekfelügyelet lezárása, kilépés a család és a gyermek életéből

15.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

Szolgáltatást nyújtó intézmények

15.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

16. A házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlat tantárgy

17 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 HÁZI IDŐSZAKOS GYERMEKGONDOZÓ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

16.1. A tantárgy tanításának célja

A gyermekek napközbeni ellátásaként - a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletének, gondozásának, nevelésének, foglalkoztatásának gyakorlása. Elsősorban az alapellátás keretében biztosítható házi gyermekfelügyelői feladatok gyakorlása a család otthonában.

16.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A házi időszakos gyermek-felügyeleti tantárgy kapcsolódik a társadalmi ismeretek közismereti tananyagtartalmaihoz, valamint a szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat, a szociálpolitika, pszichológiai és pedagógiai ismeretek, házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek tantárgyak, témakörök szakmai tartalmaihoz.

16.3. Témakörök

16.3.1. *A gyermekfelügyelet dokumentációjának gyakorlata*

Az ellátási formához kapcsolódó dokumentáció és nyilvántartások ismerete

A dokumentálás tartalmi, formai és ütemezési kritériumai

Munkaköri leírás, munkanapló, jelenléti ív, eseménynapló, megállapodás a család és a szolgáltatást nyújtó, ill. a család és a gondozó között

A szolgáltatási díj fizetés módja és dokumentálása

Jelzési és dokumentációs kötelezettség különleges események bekövetkeztekor

16.3.2. *Gyermekekellátási gyakorlat*

Kapcsolatfelvétel a szolgáltatást biztosító intézménnyel

Kapcsolatfelvétel a szolgáltatást nyújtó személlyel

Ismerkedés a szolgáltatást kérő családok élethelyzetével – dokumentumok alapján. pl. az egyedülálló szülő gyermeknevelésben való átmeneti akadályoztatása esetén, többes ikrek születésekor, valamint az ikergyermekek gondozásának, nevelésének segítésére, a váltott műszakban dolgozó, egyedülálló szülő gyermekének a kora reggeli, illetve késő esti órákban, az egyik szülő betegsége esetén, ha emiatt akadályoztatva van a gyermek gondozásában, nevelésében, az egyik szülő halála esetén

Családlátogatás a szolgáltatást biztosító intézmény munkatársával közösen, az ő munkájának megfigyelés

Bekapcsolódás a gyermekekkel kapcsolatos gondozási, nevelési feladatok ellátásába

Az elvégzett feladatok munkanaplóban való rögzítése, értékelése

16.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A szolgáltatást nyújtó intézmények, a szolgáltatást igénybe vevő családok vagy a helyi gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer részeként családi gyermekfelügyeletet, családi napközit, helyettes szülői ellátást, gyermekek átmeneti otthonát, nevelőszülői ellátást biztosítóknál

16.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10523-16 azonosító számú

**Gyermekefelügyelői feladatok
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10523-16 azonosító számú Gyermekfelügyelői feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A gyermekotthon	A gyermekotthoni gyakorlat
FELADATOK		
Megismerkedik a gyermeket ellátó intézmény működési rendjével, napirendjével	x	x
Részt vesz a gyermekek fogadásának előkészítésében, a gyermekek fogadásában	x	x
Segíti a gyermeket a beilleszkedésben, a reszocializációs esélyek növelésében	x	x
Elősegíti a gyermek- és ifjúsági közösség kialakulását a csoportfolyamatok, csoportdinamika figyelembevételével	x	x
Elősegíti a gyermek kultúrájához kötődő ünnepek és hagyományok ápolását	x	x
Felismeri a különleges és a speciális szükséglet jellemzőit	x	x
Javaslatával segíti a gondozott gyermekeket zsebpénzüik beosztásában, felhasználásában	x	x
Segíti a gyermek védőoltáshoz jutását, a gyógyászati segédeszközök használatát és karbantartását	x	x
Részt vesz az ügyeleti feladatok ellátásában, krízishelyzetekben intézkedik	x	x
Részt vesz a természetes és mesterséges környezet alakításában és rendben tartásában	x	x
Háztartási feladatokat végez	x	x
Megtanítja a háztartási gépek és eszközök használatát	x	x
Az egészséges táplálkozás elvei szerint megtanítja a gyereket az ételek elkészítésére	x	x
Gazdálkodik és elszámol az átadott pénzeszközökkel	x	x
SZAKMAI ISMERETEK		
A csoport működése	x	x
Új csoporttag beillesztése, beilleszkedése	x	x
Önálló életvitelre való felkészítés	x	x
Átlagtól eltérő szükségletű gyermekek nevelése	x	x
Saját tulajdon kialakításának és védelmének kérdései	x	x
A testi és lelki bántalmazás tünetei	x	x
A gyermeket ellátó intézmény működési rendje	x	x
A szabadidős tevékenység szervezése	x	x
Háztartásvezetés	x	x
A gyermek egészségügyi ellátása		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Játékok használata	x	x
Háztartási gépek és eszközök használata	x	x

Dekorációs anyagok és eszközök használata (textíliák, papírok, színes ceruzák, olló stb.)	x	x
Kézimunka anyagok és eszközök használata	x	x
Kéziszerszámok használata	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Kézügyesség	x	x
Szervezőképesség	x	x
Felelősségtudat	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Segítőkészség	x	x
Kapcsolatteremtő készség	x	x
konfliktusmegoldó készség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Gyakorlatias feladat értelmezés	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x
Problémamegoldás, adekvát hibaelhárítás	x	x

17. A gyermekotthon tantárgy

36 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

17.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók elméleti felkészítése a gyermekotthoni / a gyermeket ellátó intézményben a gyakorlati munkavégzésre.

Ismerje meg a gyermekotthonok/ a gyermeket ellátó intézmények működésének/működtetésének dokumentumait, tárgyi és személyi feltételeit. Legyen tisztában a gyermekotthoni asszisztens és a gyermekfelügyelői munkakör feladataival, kompetencia körével.

Ismerje a gyermekotthoni élet megszervezésének területeit, a gyermekcsoportok kialakulását, működését. Legyen tudatában a szokások és hagyományok fontosságának a gyermekcsoport és az egyén életében.

Tartsa tiszteltben az egyéni sajátosságokat, igényeket, kapcsolatrendszereket és ezek tudatában szervezze a gyermek és a gyermekcsoport életét, járuljon hozzá az egyéni fejlesztéshez, reszocializációjához

17.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A gyermekotthon tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek tantárgy szakmai tartalmaihoz

17.3. Témakörök

17.3.1. A gyermekotthon működése

A gyermekotthon működési rendje, dokumentumai és kapcsolatrendszere

A gyermekfelügyelő helye és szerepe a gyermekotthoni struktúrában, munkamegosztásban

Részvétel a gyermekotthoni feladatok ellátásában, munkaköri feladatok

A gyermekotthon tárgyi környezete

Életkori sajátosságoknak megfelelő bútorzat, berendezési tárgyak és textíliák

A gyermek- és ifjúsági felügyelő feladatai a környezet kialakításában, rendben tartásában, balesetveszély elhárításában
A gyermekotthon baleset-, tűz-, és munkavédelmi szabályzatai
A környezet alakításának kritériumai, jogszabályi előírásai
Közösségi és egyéni élettér kialakítása
Közös és saját tulajdon kialakítása és védelme
A saját tulajdon védelmének fontossága, tárgyi feltételei, a közös programok és az elvonulás lehetőségének megteremtése
A gyermeki kapcsolatrendszer működésének támogatása
A kapcsolattartásra alkalmas, kulturált feltételek biztosítása
A gyermek személyes tárgyainak, tanszereinek biztosítása, karbantartása, pótlása
Egyéni igények, szükségletek figyelembevétele, zsebpénz felhasználás
Ügyeleti feladatok a gyermekotthonban
A krízishelyzetek, különleges események megfelelő kezelése
Intézkedési, értesítési kötelezettség a veszély elhárítása, a problémamegoldása érdekében és azt követően
Háztartásvezetési, gazdálkodási feladatok a gyermekotthonban
Háztartási gépek és eszközök a gyermekotthonban
Biztonságos használatuk, teendők meghibásodásuk esetén
A gyermekotthoni gazdálkodás keretei, lehetőségei, szabályai
Háztartásvezetés, egészséges táplálkozás
A pénzfelhasználással kapcsolatos adminisztratív feladatok
Elszámolási kötelezettség, a gyermekotthoni formanyomtatványok

17.3.2. A gyermekotthoni élet szervezése

A gyermeket ellátó intézmény házi- és szokásrendjének elfogadása
Napirend, heti rend tervezésének szempontjai
A gyermekek életkorának, egészségi állapotának megfelelő életritmus kialakítása, a rekreáció biztosítása
A folyamatos és egyéni napirend kialakításának szempontjai
A gyermekek bevonása a gyermekotthon természetes és mesterséges környezetének alakításába, rendbetételébe
Dekorálás a gyermekek bevonásával
Textíliák, ruhaneműk, háztartási eszközök és kéziszerszámok, berendezési tárgyak karbantartása, javítása
A gyermekek bevonása életkoruknak, képességeiknek és állapotuknak megfelelő mértékben a napi feladatok ellátásába, a háztartási gépek és eszközök biztonságos használatába. Az önálló életvitelre való felkészítés folyamata
Szellemi, fizikai aktivitást igénylő szabadidős tevékenységek szervezésének szempontjai és lehetőségei a különböző életkorban
Egészségnevelési lehetőségek a különböző életkorokban, szűrővizsgálatok, védőoltások
Életmód, kapcsolatok
A csoportösszetétel, valamint a testi, szellemi adottságok és képességek figyelembevétele
Kézimunkázás
Szokások és hagyományok fontossága a gyermekotthoni életben, kialakulásuk - kialakításuk módjai
Az egyéni szokások és hagyományok beillesztése a közös életbe

17.3.3. A gyermekcsoport működése

A csoportok szerveződése, típusai

A csoport dinamikája, szabályai

A tagok szerepe, helye a csoportban

Szerepek és konfliktusok

Kirekesztés és kirekesztődés

Bántalmazások a csoporton belül

A csoport felkészítése új tag befogadására.

Egyéni és csoportos tevékenységek rendszerének kialakítása, munkamegosztás a csoportban

Új gyermek befogadásának fázisai

A befogadás előkészítése és a hozzáfűződő szervezési feladatok

A befogadás személyi és tárgyi feltételei

Az új gyermek megismerésének lehetőségei, módjai

Szabályok, szokások és házirend ismertetése, felkészítés a csoportba való beilleszkedésre

A beilleszkedés segítésének módjai

Az új tag helye és feladatai a csoportban, bevonása a csoport életébe

Közös élmények, szokások és hagyományok fontossága, csoportépítő, közösségformáló hatása

A gyermekek magukkal hozott értékeinek, szokásainak, hagyományainak megismerése; ezek lehetséges beillesztése a csoport életébe

A sajátos nevelési igényű gyermek beillesztésének segítése

Előítéletek, megkülönböztetés enyhítése, feloldása, feldolgozása

A közösségi élettér, a közös használatú eszközök, a köztulajdon védelmének kialakítása, a magánszféra, saját tulajdonú használati tárgyak tiszteletben tartása

A szokásostól eltérő viselkedés észlelése, az okok feltárása - segítségnyújtás a problémák megoldásában

A viselkedési és beilleszkedési zavarok megnyilvánulása, korrekciós lehetőségek a gyermekkel kialakított együttműködés során.

Szocializációs hiányok pótlásának, hibák korrigálásának módjai, reszocializációs lehetőségek a gyermekotthonban

Tanulási nehézségek, motivációk

A szociális kompetenciák fejlesztése

A személyes használati tárgyak, saját tulajdon védelmének fontossága a biztonságérzet kialakulásában

A zsebpénz célszerű, hasznos felhasználására ösztönzés lehetőségei, módjai

17.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

17.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

18. Gyermekotthoni gyakorlat tantárgy

31 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

18.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg a gyakorlati felkészítésének helyet adó gyermeket ellátó intézményt, annak működési dokumentumait.

Legyen képes beilleszkedni a gyermeket ellátó intézmény felnőtt és gyermek közösségébe. A gyermeket ellátó intézmény mindennapos működését ismerje meg és fokozatosan vegyen részt részben, majd egészében önálló tevékenységek végzésében. Alkalmazza a gyermekek megismerésének módszereit.

Legyen képes a gyermekek bevonásával önálló háztartási tevékenységek és egyéb szabadidős foglalkozások szervezésére.

18.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A gyermekotthoni gyakorlat tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek, a gyermekotthon tantárgyak szakmai tartalmaihoz.

18.3. Témakörök

18.3.1. Gyermekfelügyelői feladatok

A gyermekotthon/gyermeket ellátó intézmény rendjének, dokumentumainak, házirendjének megfelelő munkavégzés

Részvétel a gyermekcsoport mindennapi életének szervezésében, működtetésében

A napi gondozási, nevelési feladatok ellátása a gyermekek bevonásával

Beilleszkedés a gyermekotthon/gyermeket ellátó intézmény felnőtt kollektívájába

A gondozási feladatokkal és a gyermek testi működésével kapcsolatos észrevételek, tapasztalatok feldolgozása, kommunikációja

A gondozási feladatokhoz és a mindennapi tevékenységéhez kapcsolódó tervezés

A gyermekotthon/gyermeket ellátó intézmény természetes és mesterséges környezetének rendben tartása

Bekapcsolódása háztartásvezetési feladatok elvégzésébe

Részvétel a szabadidős és fejlesztő program tervezésében, szervezésében, lebonyolításában a gyermekek életkorához, egészségi állapotához, képességeihez és érdeklődéséhez igazodóan

Segítségnyújtás a gyermek környezetének kialakításában, rendezésében

A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén annak pótlásának jelzése.

Részvétel ruházat beszerzésében

Részvétel a kultúrhigiénés szokások kialakításában, a napi gondozási feladatok ellátásában

Étrend készítése, élelmiszerek beszerzése, ételkészítés, étkeztetés, háztartási feladatok ellátása

18.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Gyermekeket ellátó intézmény: gyermekotthon, lakásotthon, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona

18.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10524-16 azonosító számú

**Gyermekefelügyeleti dokumentációs feladatok
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10524-16 azonosító számú Gyermekfelügyeleti dokumentációs feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek	Adminisztráció gyakorlata
FELADATOK		
Vezeti a nyilvántartást a gyermeket ellátó intézmény pénz- és egyéb eszközeiről	x	
Vezeti a gyermeket ellátó intézmény eseménynaplóját	x	x
Dokumentálja a gyermek egyéni fejlődését		x
Rögzíti a gyermek egészségi állapotával kapcsolatos adatokat		x
Segítséget nyújt a gyermek élettörténet- könyvének elkészítésében és vezetésében		x
Segítséget nyújt a gyermekekkel kapcsolatos dokumentációs rendszer vezetésében	x	x
Vezeti a munkakörhöz kötött dokumentációt	x	
SZAKMAI ISMERETEK		
A gyermek megfigyelése		x
Élettörténet-könyv készítés		x
A gyermekkel kapcsolatos dokumentációs rendszer		x
A munkakörhöz kötött dokumentáció	x	
Pénz- és eszközkezelés	x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Felelősségtudat	x	x
Önállóság	x	x
Megbízhatóság	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Közérthetőség		x
Kapcsolatteremtő készség		x
Irányíthatóság		x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x
Problémamegoldás, hibaelhárítás	x	x

19. Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek tantárgy

67 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

19.1. A tantárgy tanításának célja

A gyermekotthon alapító okiratának és annak, mellékleteinek, szabályzatainak formai és tartalmi megismerése, megértése. Egyéb működési dokumentumok készítési menetének megismerése. A gyermekotthon fenntartásának módjai. A működésre ható szabályzók megismerése. A mindennapi munka adminisztrálásának, szabályainak és jelentőségének a megismerése.

19.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek, a gyermekotthon tantárgyak szakmai tartalmaihoz

19.3. Témakörök

19.3.1. A gyermekotthon működésének szabályai, szabályzatai

A gyermekotthon működésének adminisztrációja
A gyermekotthon működésének szabályzói
A gyermekotthon alapidokumentációja, szabályzatai
A gyermekotthon működését bemutató statisztikák, táblázatok, mutatók
Gyermekotthon munkáját segítő projekt lehetőségek, pályázati lehetőségek

19.3.2. Gyermekfelügyeleti munka dokumentálása

Az eseménynapló vezetésének fontossága, szabályai
Különleges események jelzése, dokumentálása
A kapcsolattartás dokumentációja
A pénzkezelési szabályai
Pénzkezelési dokumentáció a gyermekotthonban
Az átvett pénzeszközök célszerű felhasználása, szabályszerű nyilvántartása, elszámolás
A gyermekvédelmi nyilvántartási dokumentációs rendszer megismerése, kitöltésének személyi és időbeli szabályai
A gyermek és ifjúsági felügyelő közreműködési lehetőségei a kitöltésben

19.3.3. Élettörténeti munka

Élettörténeti munka jelentőségének felismerése
A korai környezeti tényezők hatása a személyiségfejlődésre, a fejlődést akadályozó élettörténetek felkutatásának fontossága
Az élettörténeti munka terápiás lehetőségeinek ismerete
Az élettörténeti munka, mint a felnőtt és a gyermek közötti nyílt kommunikáció, mint a múlt megismerésének, tudomásulvételének lehetősége
Az élettörténet feldolgozásának technikái, tartalmi és formai lehetőségei
A gyermek bevonása az élettörténeti könyv készítésébe

19.3.4. A munkavállaló adminisztrációs kötelezettségei

A munkavállaláshoz kapcsolódó dokumentációk
A munka teljesítésének dokumentumai

A háztartásvezetéssel kapcsolatos adminisztráció

Az átvett pénzeszközök célszerű felhasználása, szabályszerű nyilvántartása, elszámolása

19.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

19.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

20. Adminisztráció gyakorlata tantárgy

62 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

20.1. A tantárgy tanításának célja

Egy konkrét intézmény, gyermekotthon/gyermekek ellátó intézmény alapító okiratának és mellékleteinek, szabályzatainak formai és tartalmi megismerése, megértése a gyakorlatban. Egyéb, az intézményben használt működési dokumentumok készítési menetének megismerése, annak vezetése a gyakorlatban. A gyermekotthon/gyermekek ellátó intézmény fenntartásának módjainak áttekintése egy konkrét intézmény esetében. A működésre ható szabályzók megismerése a gyakorlatban. A mindennapos munka adminisztrálásának megismerése egy konkrét intézmény esetében. A gyermekotthonban/gyermekek ellátó intézményben zajló adminisztráció megismerése, gyakorlása. A gyermekfelügyelettel és a gyermekek fejlődésével, egészségi állapotával kapcsolatos dokumentálási munka gyakorlása

20.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az adminisztráció gyakorlata tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek, a gyermekotthon, a gyermekotthoni, gyermekfelügyeleti dokumentációs ismeretek tantárgyak szakmai tartalmaihoz.

20.3. Témakörök

20.3.1. *Gyermek-felügyeleti dokumentáció*

A gyermekfelügyelő és a gyermekotthoni asszisztens szerepének és kompetenciájának megismerése

A gyermekotthoni adminisztrációs feladatok megismerése, szükség szerinti vezetése

A gyermekvédelmi nyilvántartási dokumentációs rendszer megismerése, kitöltésének személyi és időbeli szabályai

Az adatvédelmi szabályok alkalmazása, az információk továbbadásának lehetőségei

20.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Gyermekek ellátó intézmény: gyermekotthon, lakásotthon, gyermekek átmeneti otthona

20.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

11733-16 azonosító számú

**A szükségletfelmérés és a problémamegoldás részfeladatai
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 11733-16 azonosító számú A szükségletfelmérés és a problémamegoldás részfeladatai megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A szociális problémák megjelenésének összefüggései	A szociális munka elmélete
FELADATOK		
Alkalmazza a szükségletek és erőforrások feltárásának módszereit, értelmezi az emberi szükségleteket és a szükséglet-kielégítés hiányait	x	x
Érzékeli és értelmezi a társadalmi integrációt segítő és veszélyeztető tényezőket, folyamatokat	x	x
Felismeri az egyéni, csoportos és közösségi válsághelyzeteket, az elemi életfeltételek hiányát	x	x
Értelmezi a szociális ellátásokhoz való hozzájutás feltételeit és segítséget nyújt azok megszerzésében	x	x
Eligazodik a társadalom érték-, érdek- és normarendszerében	x	x
Értelmezi az életmódot kialakító tényezőket, törekvéseket	x	x
Értelmezi az emberi, állampolgári jogokat, kötelességeket, és segíti ezek érvényre jutását	x	
Megbízás alapján érdek-képviselői tevékenységet végez	x	x
Speciális helyzetekben részfeladatokkal megbízva részt vesz az egyénnel folyó szociális munkában, a családlátogatásokon, a lakótelepi szociális munkában	x	x
Segíti a szociális munkás tevékenységét	x	x
Részt vesz szociális csoportmunkában		x
Részt vesz közösségi akciók szervezésében és lebonyolításában		x
SZAKMAI ISMERETEK		
A család szerkezete, működése és működési zavarai	x	x
Az emberi szükségletek rendszere, a család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás jellemzői	x	x
A szervezet fogalma, a bürokratikus szervezet, a szervezetek működésének jellemzői	x	x
A szociális és gyermekvédelmi intézmények, mint szervezetek, a kliens helye és szerepe a szociális intézményekben; munkamegosztás, hatáskör, döntési szintek	x	x
A szociális identitás kialakulásának összefüggései, a szerep fogalma és jellemzői, válságok az életciklus során, a viselkedési rendellenességek és személyiségzavarok	x	x
A családtámogatási rendszer szabályai		x
Az önkormányzati és nem önkormányzati szociális ellátások szabályai	x	x
Munkajogi szabályok alkalmazása	x	x
A civil szervezetek szociális feladatai	x	x

A szociális intézmény működése, munkamegosztási rendszere	x	x
A jelzőrendszer jellemzői	x	x
Az intézmények etikai szabályai	x	x
A kompetencia határok alkalmazása	x	x
A szakmai együttműködés szabályai	x	x
A szociális munka sajátosságai		x
A szociális munka elmélete és ideológiája		x
A szociális munka tevékenységrendszer		x
A szociális munka problémamegoldó modellje		x
Az etikai dilemmák		x
Az esetkezelés fogalma és elméleti irányzata		x
Az esetfeldolgozás módszerei		x
A problémamegoldás szakaszai és módszerei	x	
A szociális hiányok és erőforrások felmérésének módszerei és technikái	x	x
A krízis és a krízisintervenció jellemzői		x
A családsegítés és a családgondozás módszerei		x
Szociális munkacsoportokkal		x
A csoportmunkához szükséges alapismeretek		x
A szociális csoportmunka modelljeinek jellemzői		x
A szociális csoportmunka típusai		x
A szociális csoportmunka folyamata		x
A csoportdinamikai jelenségek jellemzői		x
A csoportvezetés elmélete		x
A közösségi szociális munka formái és folyamata		x
A szociális tervezés és a közösségfejlesztés elmélete		x
A közösség-szervezés elmélete		x
A közösségi szociális munka gyakorlata		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x
Informatikai és hírközlési eszközök használata	x	x
Információforrások kezelése	x	x
Diagramm, nomogram olvasása, értelmezése, készítése	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Megbízhatóság	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x
Önállóság	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Adekvát kommunikáció	x	x
Konfliktuskezelési készség	x	x
Segítőkészség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Általános ismeretek speciális helyzetekben való alkalmazására vonatkozó készség	x	x
Helyzetfelismerés	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x

21. A szociális problémák megjelenésének összefüggései tantárgy

93 óra/93 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

21.1. A tantárgy tanításának célja

Megvilágítani a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődésének okait és mechanizmusait; bemutatni az egyenlőtlenségek magyarországi társadalmi és területi jellemzőit; felkészíteni a tanulókat a szociális problémák összefüggéseinek megértésére, az okok és megoldások komplex értelmezésére, hozzájárulni a szociális érzékenységük fejlődéséhez.

21.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Társadalomismeret, a történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, valamint társadalom-földrajzi információk, a demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok

21.3. Témakörök

21.3.1. Társadalmi összefüggések

A társadalom egyenlőtlenségeit generáló viszonyok, az egyenlőtlenségeket újratermelő mechanizmusok

A társadalmi különbségek egyenlőtlenséggé válása, a társadalom látható egyenlőtlenségei, az egyenlőtlenségek dimenziói

A kultúra fogalma, a kulturális különbségek életmódot meghatározó összefüggései, szubkultúra

A normák, az értékek, az értékek egységesülése, küzdelme

A szociális érdekek megjelenése és érvényesülése, a kapcsolati lehetőségek

A munkaerőpiac viszonyai, működése

A társadalmi mobilitás lehetőségei, a szegregáció

A szociális ellátás állami, egyházi és civil szervezetei, intézményrendszere

A társadalmi előítéletek működése a szociális problémák definiálása és kezelése területén

A társadalmi problémák nyilvánosságának kérdései, az érdekérvényesítés egyenlőtlenségei

Egyenlőtlenségek és veszélyeztetett társadalmi csoportok, diszkrimináció és szegregáció mai arcai

A szociális problémák jelentkezésének jelzőrendszere

Gyerekszegénység, a pályakezdők és a családalapítás előtt állók esélyei, az idős munkavállalók, a nők társadalmi helyzete

A roma népesség helyzete, hátrányainak torlódása

A nagycsaládosok és az egyszülős háztartásban élők helyzete

A fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek társadalmi esélyei, hátrányai

Az Európai Unió társadalmi értékei

A társadalmi integráció mintái az Európai Unió országaiban

21.3.2. A személyiségben rejlő összefüggések

A személyes életút és a családi minták hatásai

A családi és a társadalmi minták harmóniája, diszharmóniája

Az előnyök és hátrányok átörökítése a szocializáció során
A személyiségfejlődés és a viselkedés zavarai
A kóros lelki jelenségek, fejlődési zavarok és a deviáns viselkedés
A pszichikus károsodás tünetei 6-12 éves korban, a serdülők és az ifjúkorúak inadaptációja
A felnőtt személyiség és viselkedés zavarai
A testi és lelki adottságok összefüggései
A veszteségek, a gyász és azok pszichés feldolgozása

21.3.3. A problémamegoldó modell

Az emberi szükségletek rendszere, az emberek egyedi szükségletei, a szükségletek összefüggése az életkorral és a társadalmi helyzettel
A válsághelyzetek és a szükségletek módosulása
A szükségletfeltárás módszerei és eszközei, komplexitása
A problémák számbavételének módszerei, problémalista
Az erőforrás fogalma, típusai; a hiányok és erőforrások számbavételének módszerei
Az életminőséget javító tárgyi eszközök és szolgáltatási lehetőségek
A problémamegoldó folyamat és szakaszai
A problémamegoldó folyamatban alkalmazható módszerek
A szociális munkás és a szociális asszisztens, valamint a rehabilitációs nevelő segítő szerepei, felelőssége, kompetencia határai

21.3.4. A szociális munka Etikai Kódexe, etikai dilemmák

A szociális munka értékei
Az emberi méltóság egyenlősége a szociális munkában
Etikai dilemmák a szociális munkában
Az Etikai Kódex érvényesítésének dilemmái
Kompetenciahatárok a szociális munka gyakorlatában

21.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem, vagy könyvtár

21.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

22. A szociális munka elmélete tantárgy

138 óra/138 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

22.1. A tantárgy tanításának célja

Átfogó ismeretek nyújtása a szociális munka sajátosságairól, a segítő foglalkozásokban érvényesülő elméleti irányzatokról, értékekről és etikai követelményekről. A mindennapi szakmai munka során használható tudás kialakítása a szociális munka formáiról, módszereiről, eszközeiről. Ismeretek közvetítése a közvetett és közvetlen szociális munkáról. Felkészíteni a tanulókat az egyéni esetkezelés, a családokkal, csoportokkal történő szociális munkára. Integrált tudás nyújtása, hogy a szociális asszisztens és a rehabilitációs nevelő, segítő megfelelő segítséget tudjon nyújtani a klienseknek problémáik megoldásában

22.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés és a problémamegoldás területéről tanult ismeretek.

22.3. Témakörök

22.3.1. Általános szociális munka

A szociális munka definíciója, szándéka, célja, formái és módszerei, színtere

A szociális munka története, a szociális munka XX. századi megjelenése Magyarországon

Elméletek, ideológiák a szociális munkában: általános rendszerelméleti, strukturális, ökológiai, szociális tanulás, problémamegoldó, szerepelméletre építő modell

A szociális munka tevékenységének rendszere; a közvetlen és közvetett szociális munka fogalma; tevékenységének és módszereinek áttekintése

A szociális munka értékei és etikai szabályai

A szakmai kompetenciahatárok és az együttműködés a szociális munkában

A szociális szakember szerepei, felelőssége

A segítő munka folyamatának tervezése

A team munka, az esetmegbeszélés és a szupervízió szerepe

22.3.2. Szociális munka egyénnel és családokkal

A szükségletek fogalma, feltárásának módszerei

Maslow féle szükségletek hierarchiája

Humánökológiai modell alkalmazása

Az esetkezelés fogalma és jellemzői

Elméleti irányzatok

pszichoanalitikus

funkcionális

pszichoszociális

problémamegoldó

viselkedés-lélektani

családterápiás, stb.

A problémamegoldó modell alkalmazása, szakaszai és a szakaszokhoz kapcsolódó módszerek és technikák

Krízis, a krízis állapot, krízishelyzet

A krízisek csoportosítása

A krízisek lefolyása, kimenetele

A krízisben lévő személy jellemzői

A krízisintervenció lépései

A családsegítés, a családgondozás

A családstruktúra fogalma, a családi alrendszerek, a családi hierarchia

A családi életciklus, krízisek

Szociális munka a családokkal

22.3.3. Szociális munka csoportokkal

A csoport fogalma, célja, a csoport alkalmazásának lehetőségei, keretei a szociális munkában

Csoportelméletek, a csoportmunka modelljei

társadalmi célmodell (bizottságok, adminisztratív csoport, képviseleti testületek, teamek, esetkezelési konferenciák, társadalmi akciócsoportok)
gyógyító modell (oktató csoport, személyiségfejlesztő csoport, terápiás csoport, szocializációs csoport)
Reciprok modell (önsegítő csoport)
Az egyetemes emberi jogok és azok érvényesülése a csoportmunka folyamán
A szociális csoportmunka folyamata
Tervezés
Szervezés
A csoportfejlődés öt szakasza
Csoportszerepek
A csoportmunka lezárása
Csoportdinamikai jelenségek
A csoport kommunikációs és interakciós mintái
Csoportkohézió
Csoportnorma, szociális kontroll
Csoportkultúra
A csoportszerepek közötti dinamizmus, építő és destruktív folyamatok
A csoport vezetése
A vezetést meghatározó tényezők
Vezetői stílusok
Kommunikációs hibák
Kezelési technikák

22.3.4.   *Közösségi szociális munka*

A közösségi szociális munka formái és folyamata
Közösségfejlesztés, szociális fejlesztés
Közösségszervezés
Szociális akció
Szociális tervezés, közösségfejlesztés
A szociális tervezés szempontjai, fázisai
A közösségfejlesztés szemlélet
A közösségfejlesztés meghatározása
A közösségfejlesztés kialakulás Magyarországon, a XX. századvégi kísérletek (Bakony, Csenger)
A közösségfejlesztési folyamat fázisai
Cselekvési technikák a közösségfejlesztésben
A közösségi szociális munka történeti gyökerei, az elméletalkotást segítő tudományterületek
A közösségszervezés céljai, a célok elérését szolgáló programok és eljárások
Támogató rendszerek
Szomszédságok megismerése, szomszédsági szociális munka
Közösségi profil
A közösségszervező legfontosabb szerepei
A projektépítés főbb szakaszai

22.4.   A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem vagy könyvtár

22.5.   A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10558-16 azonosító számú

**Önálló szociális segítő feladatok
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10558-16 azonosító számú Önálló szociális segítő feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A szociális munka gyakorlata	Esetmegbeszélés és szupervízió gyakorlata	Mentálhigiéné
FELADATOK			
Fogadja az intézménybe érkezőket, előtéri és ügyfélfogadási feladatokat lát el	x		x
Tájékoztatást nyújt a szociális és jóléti ellátások formáiról, funkcióiról, intézményrendszeréről, a jogosultsági feltételekről, és az igénybevétel lehetőségeiről	x		
Szükség esetén el irányítja vagy elkíséri a szolgáltatást kérőt a megfelelő intézménybe	x		x
Támogatja az intézményekben élők kapcsolattartását családjaikkal és eredeti környezetükben	x	x	x
Kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival	x	x	x
Segíti a lakóotthonokban és lakásotthonokban, támogatott lakhatásban, szociális intézményekben élők napi életvitelét	x		
Szervezi és ellátja a szociális konyhán, nappali melegedőben a szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatos feladatokat	x	x	
Hajléktalanszállón külön megbízással éjszakai ügyeletet lát el	x	x	
Támogatja a működési területén szerveződő önszervező csoportokat, civil és karitatív szervezetek humanitárius munkáját	x	x	
Gyűjti, kezeli és az igénylőkhöz eljuttatja az intézménybe érkező adományokat, gondoskodik a szolgáltatást igénybe vevők értéktárgyainak megőrzéséről	x	x	
SZAKMAI ISMERETEK			
A családtámogatási rendszer, az önkormányzati és nem önkormányzati szociális és gyermekvédelmi ellátások szabályainak értelmezése	x		
Munkajogi szabályok alkalmazása	x	x	
A civil szervezetek szociális feladatainak segítői lehetőségei	x		
A szociális intézmény működésének ismerete	x	x	
A helyi jelzőrendszer jellemzői és a kapcsolatok működtetésének lehetőségei	x	x	x
A szakmai és intézményi etikai szabályok értelmezése	x	x	x
A kompetencia határok, és a szakmai együttműködés szabályainak értelmezése			x
A szociális munka sajátosságai és módszerei	x		
A szociális munka elmélete és ideológiája	x		
A szociális munka tevékenységrendszere	x		
A szociális munka problémamegoldó modelljei		x	x

Az etikai dilemmák megoldási módszerei		x	x
Az esetkezelés fogalma és elméleti irányzatai	x		
A problémamegoldás szakaszai és módszereinek alkalmazása	x	x	
A szociális hiányok és erőforrások felmérésének módszerei és technikái	x	x	
A krízis és a krízisintervenció jellemzői	x		x
A családsegítés és a családgondozás módszerei	x		x
Szociális munka csoportokkal, a csoportmunkához szükséges alapismeretek	x	x	x
A szociális csoportmunka modelljeinek jellemzői	x	x	x
A szociális csoportmunka típusai, folyamata	x	x	x
A csoportdinamikai jelenségek jellemzői	x	x	x
A csoportvezetés elmélete és a feladatok megosztásának lehetőségei	x	x	x
Pedagógiai és munkapszichológiai alapfogalmak			x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK			
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x	x
Informatikai és hírközlési eszközök használata	x		
Információforrások kezelése	x	x	
Diagramok, grafikonok a szakmai munkához szükséges ábrák, (genogram, ecomap, stb.)	x	x	
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK			
Önállóság	x	x	x
Döntésképeség	x	x	x
Szervezőképesség	x		
TÁRSAS KOMPETENCIÁK			
Kapcsolatteremtő készség	x	x	x
Adekvát kommunikáció	x	x	x
Konfliktustűrő képesség	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK			
Helyzetfelismerés	x	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x	x

23. A szociális munka gyakorlata tantárgy

125 óra/125 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

23.1. A tantárgy tanításának célja

Az elméleti tudás, a gyakorlati készségek és a szakmai attitűd integrációjának elősegítése a mindennapi szakmai munka során használható tudás kialakítása érdekében. A gyakorlata során megismerni az eseti, a családokkal, a csoportokkal és a közösségekben végzett szociális munkát. A tanulók 2-3 fős kiscsoportokban személyre szabott feladatokban próbálhassák ki felkészültségüket. Irányítással és önállóan végezhetnek a kompetenciájuknak, felkészültségüknek, egyéni szakmai érdeklődésüknek megfelelő információnyújtási és szolgáltatási munkákat, végezhesék a munkához kapcsolódó adminisztrációt. A tereptanárok a saját felkészültségüknek és munkakörüknek megfelelő munkába vezessék be a tanulókat, mutassák be a szociális munka formáit, módszereit, eszközeit.

23.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés, a problémamegoldás területéről és a szociális munka elméletéről tanult ismeretek

23.3. Témakörök

23.3.1. Az egyéni esetkezelés és a családsegítés gyakorlata

A tereptanár munkájának, módszereinek, technikáinak, magatartásának és a kliensekkel kialakított viszonyának megfigyelése

Az intézmény szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszerben és a település szociális ellátásában betöltött helyének megismerése

Az intézmény belső struktúrájának tanulmányozása

A döntések kialakulásának megfigyelése

Az intézményben megoldott szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi problémák és a segítségért forduló klienskör megismerése

A kínált szolgáltatások és a klienskör szükségletei közötti viszony

Az esetkezelés és a családsegítés rendjének szabályainak megfigyelése, alkalmazása

Az esetvitel és a családsegítés folyamatának megfigyelése

Az esetkezelés és a családsegítés során alkalmazandó jogszabályok összegyűjtése és értelmezés

Részvétel a kliensek fogadásában, a fogadó tér kialakításában, az információszerzésben

A problémamegoldó modell működésének megfigyelése és alkalmazása

A választott egyén problémáinak előtörténete

A korábbi családsegítő folyamatok megismerése, a folyó ügyek figyelemmel kísérése

A tereptanárral közösen kiválasztott család problémáinak megoldásában való részvétel

Az esetmegoldáshoz kapcsolódó adatok, információk gyűjtése

Az esetkezeléshez és a családsegítés kapcsolódó adminisztráció megfigyelése, elkészítése, alkalmazása

A családsegítő munkához szükséges adatok, információk, jogszabályok összegyűjtése, értelmezés

A szükségletek és erőforrások feltárásában való részvétel

Más - az esetvitelre és a családsegítésre - befolyást gyakorló intézményekkel, a jelzőrendszer tagjaival való kapcsolat

A kliensek más intézményekkel, saját családjukkal, munkahelyükkel való kapcsolatának közvetett és közvetlen segítése

Az esetmegoldás és a családsegítés eredményességének értékelésében való részvétel

Egyéni és családi krízisek, krízisintervenció

Az adminisztrációs munka végzését segítő számítástechnikai programok használata

Jegyzőkönyvek, nyilvántartások vezetése

Adatok gyűjtése, rögzítése

„A képzés során összegyűjtött, az egyéni esetkezelés adminisztrációja során használt nyomtatvány-sablonok”

23.3.2. A csoportokkal végzett szociális munka gyakorlata

A tereptanár munkájának, módszereinek, technikáinak, magatartásának és a kliensekkel kialakított viszonyának megfigyelése

A csoportmunka folyamatának, módszereinek és a csoportdinamikai folyamatok megfigyelése

Részvétel a csoportmunka tervezésében, a csoportmunka eszközeinek, módszereinek kiválasztásában

Részvétel a csoportok szervezésében, működési feltételeik kialakításában és vezetésében

Co-vezetőként való részvétel a csoport munkájában

Részvétel a csoportmunka eredményeinek értékelésében

Részvétel önszegítő csoportok munkájában, működési feltételeik javításában

A csoportmunka adminisztrációjának megfigyelése és gyakorlása

23.3.3. A közösségi szociális munka gyakorlata

A tereptanár munkájának, módszereinek, technikáinak, magatartásának és a kliensekkel kialakított viszonyának megfigyelése

A lakóhely, lakóközvet szociális szükségleteinek és erőforrásainak felmérése, összevetése

A helyi közösségi szociális munka tanulmányozása

A helyi társadalom spontán önszerveződéseinek, önszegítő szervezeteinek megismerése

Nonprofit szervezetek megjelenési formáinak, struktúrájának és irányítási rendszerének megismerése

Részvétel közösségi munkában, együttműködés más intézményekkel és az önkormányzatokkal

A lakóközveti, lakóközveti feladatok

A hajléktalan-ellátásban jelentkező feladatok

Pályázatiírásban való részvétel

Projekt tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A közösségi szociális munka adminisztrációjának megfigyelése és gyakorlása

Az adminisztrációs munka végzését segítő számítástechnikai programok használata

23.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Az iskola környezetében található, különböző fenntartású, jóléti ellátó intézmények: családsegítő és gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézetek, önkormányzatok szociális és közművelődési intézményei, bentlakásos intézetek, nappali és éjszakai ellátást nyújtó intézmények, szociális konyha, nappali melegedő, hajléktalan szálló, stb.

23.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

24. Esetmegbeszélés és szupervízió gyakorlata tantárgy

31 óra/31 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

24.1. A tantárgy tanításának célja

Az esetmegbeszélés a gyakorlat egész időszakában támogatja a tanulót a felkészülésben és a szakmai felelősségek felismerésében. Kiscsoportos team munkában segíti a tanulót a gyakorlat során szerzett élmények feldolgozásában, végiggondolásában. A tanulók tapasztalatot szerezhetnek arról, hogy az eseteket, hogyan lehet több szempont szerint

értelmezni, s ez szerepet játszik abban, hogy gondolkodásuk rugalmasabb legyen, előítéleteik oldódjanak. A szupervízió lehetőséget biztosít a tanulónak, hogy tudja használni a személyiség védelmének eszközeit a szupervízió folyamatában és igényelje a szupervíziós támogatást szakmai személyisége fejlődése érdekében.

24.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés, a problémamegoldás területéről, a szociális munka elméletéről tanult ismeretek és szociális munka gyakorlata során szerzett tapasztalatok.

24.3. Témakörök

24.3.1. Esetmegbeszélés

Az eset megbeszélése, elemzése (kiválasztás, megfigyelés, elemzés, értékelés, stb.)

Az eset bemutatása

A személyiségjogok védelme

A szociális szakember szerepei, felelőssége a szociális ellátás gyakorlatában

A problémák meghatározása

A kompetenciák tisztázása

A személyes érintettség feltárása

A megoldás, a kimeneti lehetőségek felvázolása

Elvárások, érzelmek feltárása

A nehézségek, felmerülő problémák

A munkafolyamatban való részvétel értelmezése

A gyakorlat során felmerült etikai kérdések mérlegelése, a dilemmák értelmezése a tereptanár és a gyakorlólóhely más szakembereinek segítségével

A szociális munka értékeinek és etikai szabályainak érvényesülése a szociális ellátás gyakorlatában

A szakmai kompetenciahatárok és az együttműködés etikájának érvényesülése a szociális ellátás gyakorlatában

Az emberi értékek és autonómia tisztelete a szociális ellátás gyakorlatában

A szociális munka dilemmáinak megoldása a szociális ellátás gyakorlatában

24.3.2. Szupervízió

A szakmai munkát, a kommunikációt vagy a személyiséget veszélyeztető tényezők feltárása

A csoportmunka támogató lehetőségének alkalmazása a szakmai gyakorlat során

A kiégés megelőzése az önreflexió alkalmazásával

A gyakorlat során a szakmai terhekkel való találkozás élményeinek feldolgozása a csoport védett környezetében

A felkészülés, a munka és a feldolgozás egységére való igény kialakítása

24.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tréningyszerű munkára alkalmas csoportszoba a gyakorlólóhelyen vagy a képző iskolában

24.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

25. Mentálhigiéné tantárgy

31 óra/31 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

25.1. A tantárgy tanításának célja

A megszerzett ismeretek integrációja, továbbá új elméleti ismeretek nyújtása a lelki egészség megőrzésének, a holisztikus szemlélet kialakítása, a tapasztalatok holisztikus szemlélet szerinti átgondolása érdekében. Az egyéni életvezetés segítése, a személyiséget védő mechanizmusok kialakítása.

25.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés, a problémamegoldás területéről, a szociális munka elméletéről tanult ismeretek és szociális munka gyakorlata során szerzett tapasztalatok.

25.3. Témakörök

25.3.1. Elméleti ismeretek

A mentálhigiéné fogalma, szerepe, szükségessége

A mentálhigiéné fajtái (egyéni-közösségi, preventív-korrektív); a közösségi mentálhigiéné szinterei

A mentálhigiénés konzultáció formái (eset-, pedagógus-, programközpontú, segítő)

Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód és életvezetés

Az egyéni és közösségi válsághelyzetek

A pedagógiai folyamat pszichológiája

A munka pszichológiája

25.3.2. A segítség mentálhigiénés vonatkozásai

A társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiénés vonatkozásai

A segítő mentálhigiénéje: a segítő kapcsolat csapdái, a szindrómás segítség jellemzői és kialakulásának okai, a pihenés, rekreáció formái; szabadidős tevékenység, a kapcsolati és a személyes erőforrások feltárása

Nevelési stílusok és attitűdök; a nevelői szerep; sikerek és kudarcok a nevelésben

A munka társas vonatkozásai; szervezet-pszichológia; vezetők és vezetettek

A saját munka szervezése, időgazdálkodás

A munka- és lelki egészség, a pihenés pszichológiája

A munkanélküliség lelki hatása

25.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem, csoportterem, vagy könyvtár

25.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10560-16 azonosító számú

**Rehabilitációs feladatok
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10560-16 azonosító számú Rehabilitációs feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Pedagógiai és gyógypedagógiai ismeretek	A fogyatékos egészségi összefüggései	Prevenációs és rehabilitációs eszközök	Aktivítáfejleszté s és rehabilitációs gyakorlat
FELADATOK				
Részt vesz a fogyatékossgal élő személy szükségleteinek és a helyi lehetőségeknek a felmérésében	x		x	x
Részt vesz az egyéni fejlesztési, rehabilitációs terv kidolgozásában, és a minőségbiztosítás helyi rendszerének kialakításában	x		x	x
Támogatja és hozzásegíti a fogyatékossgal élő személyt az önálló döntéshozatalában, a társadalmi beilleszkedésben, részt vesz a normalizált életfeltételek kialakításában, megtanítja a mindennapos tevékenységek végzésére	x		x	x
Szükség esetén gondozási tevékenységet végez, ismeri a mobilizáció típusait és fokozatait. Segédkezik a gyógyászati segédeszközök használatának megtanításában és segíti a fogyatékos embert a hely- és helyzetváltoztatásban	x		x	x
Segíti a fogyatékos személyt a kreatív tevékenységek végzésében, sportolási és szabadidős programokat szervez			x	x
Súlyos-halmozott fogyatékossgal élő személyek fejlesztő foglalkozásaiban segédkezik	x		x	x
Gyógypedagógus irányításával segítséget nyújt a fogyatékossgal élő személyeknek	x	x	x	x
Egyéni fejlesztést, személyi asszisztenciát nyújt a csoportos foglalkozásokhoz	x		x	x
Részt vesz a fogyatékossgal élő ember orvosi, egészségügyi rehabilitációjában. Alapápolási feladatok ellátására alkalmas (táplálkozási szükségletek kielégítése, higiénés szükségletek kielégítése, ürítési szükségletek kielégítése), ágyazási feladatokat önállóan végez. Megfelelő higiénés szemlélettel rendelkezik.	x	x	x	x
Támogatja a fogyatékossgal élő embert mentális egészségének megtartásában, életkrízisei megoldásában	x		x	x
Segíti a fogyatékossgal élő személyt az idősödés elfogadásában, az idősödés folyamatában	x		x	x
Támogatja a nemi identitásának kialakulásában, szexualitásának, párkapcsolatainak megélésében	x		x	x
Részt vesz a viselkedészavarok és az ebből adódó konfliktusok kezelésében	x	x	x	x
Részt vesz a fogyatékossgal élő személyt érő visszaélések megelőzésében, feltárásában, dokumentálásában	x		x	x
Támogatja a fogyatékossgal élő személyt a gyász, a haldoklás és a halál fázisaiban	x		x	x

SZAKMAI ISMERETEK				
Általános pedagógiai ismeretek. A nevelés céljai, eszközei, módszerei, helyszínei, intézményrendszere, a nevelési stílusok	x			
Alapellátási feladatok ellátására alkalmas (szükségletek kielégítése), ismeri és alkalmazza a mobilizáció típusait, fokozatait, önállóan képes ágyazási tevékenységre. Megfelelő higiénés szemlélettel rendelkezik.	x			
A fogyatékoság típusai, a fogyatékosággal élő emberek társadalmi helyzete	x			
A fogyatékoság megközelítésének modelljei, a társadalmi integráció	x			
A Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezmény alapelvei	x			
A gyógypedagógiai módszerek, felmérő eljárások, eszközök, a gyógypedagógiai nevelés szempontjai és céljai, az inklúzió szemlélete	x	x	x	x
A kísérő, támogató személy magatartási modellje	x	x	x	x
A fogyatékosággal élő emberek kapcsolatrendszere, idősödési folyamata, szocializáció	x	x	x	x
A képzési, munkavállalási és integrációs lehetőségek	x		x	x
A mozgáskorlátozott személyek fejlesztési lehetőségei és módszerei	x		x	x
Az érzékszervi fogyatékosággal élő személyek fejlesztési lehetőségei és módszerei	x		x	x
A pszicho-szociális zavarokkal küzdő személyek fejlesztési lehetőségei és módszerei	x	x	x	x
A beszéd fogyatékosággal élő személyek fejlesztési lehetőségei és módszerei	x	x	x	x
Az idegrendszer felépítése, az agy és idegrendszer megbetegedései, terápiás eszközei	x	x	x	x
Az értelmi fogyatékoság okai és típusai	x	x	x	x
Az értelmi fogyatékosággal élő személyek fejlesztési lehetőségei és módszerei	x		x	x
A tanulási korlátok és fejlesztési lehetőségeik	x		x	x
A pszichózisok, neurózisok megjelenési formái, a pszichoszomatikus kórképek terápiája	x		x	x
Az epilepszia okai és megjelenési formái, preventív és terápiás eszközei, formái	x	x	x	
A szenvedélybetegségek elterjedtsége, kialakulási okai, típusai, prevenció és rehabilitációs eszközei, módszerei, a szenvedélybetegek társadalmi helyzete	x	x	x	x
A pszichiátriai diagnózisok értelmezése	x	x	x	x
A pszichózisok terápiás eszközei és módszerei	x		x	x
A neurózisok terápiás lehetőségei és formái	x	x	x	x
Az abnormális élményreakciók, azok feldolgozási módszerei	x		x	x
A szociálpszichiátria prevenció és rehabilitációs eszközei	x		x	
A pszichiátriai betegek ellátási és rehabilitációs intézményrendszere, társadalmi integrációjuk	x	x	x	x
A szenvedélybetegek ellátási és rehabilitációs intézményrendszere, társadalmi integrációjuk	x	x	x	x
A játék, mint fejlesztő eszköz; szenzomotorikus és funkciójátékok, szabadban bonyolítható játékok,	x	x	x	x

szituációs játékok a társadalmi beilleszkedés elősegítéséhez, társas kapcsolatokat fejlesztő játékok, dramatikus technikák				
A kreatív foglalkozások formái, hatása	x		x	x
A mozgásélmény hatásai, a mozgás fejlesztése, módszerei, a ritmika jelentősége és alkalmazási lehetőségei, az ének és hangszeres technikák		x	x	x
A média használata a foglalkozások során, az elektronikus média használati lehetőségei	x	x		
SZAKMAI KÉSZSÉGEK				
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x	x	
Számítástechnikai, hírközlési eszközök és információforrások kezelése	x			x
Könnyen érthető kommunikáció módszerének készség szintű alkalmazása	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK				
Döntésképesség	x	x	x	x
Stressztűrő képesség	x	x	x	x
Szervezőképesség	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK				
Kapcsolatteremtő készség	x	x	x	x
Visszacsatolási készség	x	x	x	x
Kommunikációs rugalmasság	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK				
Ismeretek helyén való alkalmazása	x	x	x	x
Helyzetfelismerés	x	x	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x	x	x

26. Pedagógiai és gyógypedagógiai ismeretek tantárgy

93 óra/93 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

26.1. A tantárgy tanításának célja

Megismertesse a tanulókkal a pedagógiai és gyógypedagógiai alapismereteket, a nevelés-oktatás színtereit, a fogyatékkal élő személy életén keresztül élő rehabilitációs területeket, a képességek fejlesztő szempontú megközelítését, a fogyatékkal élő személy társadalmi integrációjának lépéseit, a szakma intervenciós lehetőségeit

26.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskola általános műveltségi területeinek átfogó ismeretein alapulnak a tantárgyi ismeretek, valamint a tanuló egyéni, a szűk és tágabb környezetében szerzett élettapasztalataira a magyar intézményrendszer eddigi ismeretére támaszkodnak.

26.3. Témakörök

26.3.1. Pedagógiai ismeretek

A pedagógia fogalma és feladatai; a nevelés szükségessége és a nevelhetőség

A nevelés különböző szempontjai: a nevelés, mint bevezetés a társadalomba, a nevelés, mint az erősödő önirányítás támogatása, a nevelés, mint kapcsolatteremtés, társadalmi cselekvés, interakció

A nevelés jellemzői: célorientáltság, dinamikus szociális interakció, környezethez kötöttség és kommunikáció

A célokat kitűző közegek: az emberkép, a nevelési célok történelmi változásai, az értékek és a normák, a szociokulturális és gazdasági faktorok, az egyén szociokulturális háttere

Partnerség a nevelésben: a hálózatépítés fontossága

A nevelés a cél és az eszköz viszonya

A nevelés-oktatás, a képzés és továbbképzés intézményei életszakaszonként

26.3.2. Gyógypedagógiai ismeretek

A gyógypedagógia, mint a pedagógia speciális területe

A fogyatékos emberképének történelmi változása

Rehabilitációs modellek (orvosi-egészségügyi, pedagógiai, szolgáltatói, szükségleten alapuló megközelítések)

Negatív és pozitív diszkrimináció, társadalmi megjelenésük, hatásuk az egyének életére, a jog eszköze a diszkrimináció elleni küzdelemben

Hazai és nemzetközi példák az esélyegyenlőség megteremtésére

A gyógypedagógiai ellátás célcsoportjai, a korlátozottság viszonylagossága, diagnosztikai nehézségek (WHO definíciók), epidemiológiai adatok fontossága

A fogyatékosok megjelenési formái: mozgáskorlátozottság, értelmi fogyatékos, tanulási akadályozottság, részképesség-zavarok, autizmus, látási zavarok, hallási zavarok, súlyos és halmozott sérültség

A mozgáskorlátozottság, a vakság, a gyengén látás, siketség, nagyothallás, beszédzavarok okai, hatásuk a személyiség fejlődésére

A pszicho-szociális és pszichés zavarok definíciója és jellemzői

A gyógypedagógiai elvek és feladatok-fejlesztődiagnosztikai szempont megjelenése a tevékenység során

A gyógypedagógiai tevékenységek, feladatok: tanácsadás, kísérés, fejlesztés, képzés, ápolás

Sérült személy a családban- a szülői reakciók a gyermek fogyatékoságának kiderülésekor, nevelői magatartásformák; támogató és gátló tényezők, a család szerepe, családi kapcsolatok

A fogyatékosokkal élő emberek szocializációja, önérvényesítése és integrációja
Gerontológiai alapismeretek, a demenciával élő személy és ellátásának jellemzői

26.3.3. Pedagógiai és gyógypedagógiai gyakorlatok

Az emberkép történeti változása; gazdasági és (integráló) szemléleti keretek és korlátok

A fogyatékosokkal élő személyek integrációja, szegregációja

A diszkrimináció elleni küzdelem intézményi lehetőségei (Egyenlő Bánásmód Hatóság, Állampolgári Jogok Biztosa)

A speciális szükséglettel élő személyek életminősége, életkörülményei, társadalmi kapcsolatai

A speciális szükséglettel élő személyek sajátos szükségletei és azok társadalmi fogadtatása;

A speciális szükséglettel emberek ellátásának intézményrendszere és formái, az ellátások igénylésének szabályai

A speciális szükséglettel élő személyek jogállása (gondnokság, cselekvőképesség, támogatott döntéshozatal, személyiségjog- és adatvédelem, a köteles felügyelet) a súlyosan fogyatékos emberekre vonatkozó jogszabályok

A jogok korlátozása és a kontroll eszközei (vétóképesség, beszámítási képesség, ellátási szerződés, szülői felügyeleti jog)

Munkajog, szociális törvény, a fogyatékosok esélyegyenlőségére vonatkozó, a gyermekek védelméről, a társadalombiztosításról szóló törvény

Az ENSZ Fogyatékosággal Élő Személyek Jogairól szóló Egyezmény és hazai megvalósítására való törekvések

26.3.4. A fogyatékosággal élő személyek esélyegyenlősége

Az emberkép történeti változása; gazdasági és (integráló) szemléleti keretek és korlátok

A fogyatékosággal élő személyek integrációja, szegregációja

A diszkrimináció elleni küzdelem intézményi lehetőségei (Egyenlő Bánásmód Hatóság, Állampolgári Jogok Biztosa)

A fogyatékosággal élő személyek életminősége, életkörülményei, társadalmi kapcsolatai

A fogyatékosággal élő személyek sajátos szükségletei és azok társadalmi fogadtatása

A fogyatékos emberek ellátásának intézményrendszere és formái, az ellátások igénylésének szabályai

A fogyatékosággal élő személyek jogállása (gondnokság, cselekvőképesség, támogatott döntéshozatal, személyiségjog- és adatvédelem, a köteles felügyelet) a súlyosan fogyatékos emberekre vonatkozó jogszabályok

A jogok korlátozása és a kontroll eszközei (vétóképesség, beszámítási képesség, ellátási szerződés, szülői felügyeleti jog)

Munkajog, szociális törvény, a fogyatékosok esélyegyenlőségére vonatkozó, a gyermekek védelméről, a társadalombiztosításról szóló törvény

Az ENSZ Fogyatékosággal Élő Személyek Jogairól szóló Egyezmény és hazai megvalósítására való törekvések

26.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem, vagy könyvtár

26.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

27. A fogyatékoság egészségi összefüggései tantárgy

78 óra/78 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

27.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók felkészítése a szakmaspecifikus terminológiára, tartalmakra, hangsúlyt helyezve a fogyatékoság bio-pszichoszociális összetevőire rávilágít a fogyatékoság kialakulásának okaira, a tünetekre, a fogyatékosághoz kapcsolódó más kísérő tünetekre, betegségekre.

27.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy biológia tartalmaira támaszkodva alapozza meg a szakmaspecifikus ismeretanyagot

27.3. Témakörök

27.3.1. *Fiziológiai összefüggések*

A fogyatékoságok fiziológiai, anatómiai okai; kromoszóma-rendellenességek, prenatális, perinatális és postnatális hatások, szociokulturális okok; a fogyatékos emberek fejlődése és életútja

A fogyatékoság megítélése, a fogyatékosági típusok, diagnosztikai nehézségei, a fogyatékoságok morfológiai jellemzői, a fogyatékkal élők viselkedésbeli másságai

A tanulási akadályozottságok, részképesség-zavarok, fejlődési lemaradások és érzékelési zavarok, endogén és környezeti okok

A mozgáskorlátozottság, a vakság, a gyengén látás, siketség, nagyothallás okai

Az idegrendszer betegségeiből és sérüléseiből származó lelki zavarok; az általános állapot zavarai (kimerültség, vegetatív, érzékszervi, érzékelési, kognitív, szociális és érzelmi zavarok)

A szexualitás kérdése, családtervezés és prevenciók lehetőségei

Epilepszia, okai, tünetei, terápiája, elsősegélynyújtás

Pszichoszomatikus kísérő betegségek

27.3.2. *Pszichiátriai összefüggések*

A pszichiátria fogalma, tárgya, történeti változása, a pszichiátriai betegségek gyakorisága, társadalmi jelentősége, a betegségek és a betegek társadalmi megítélése

A pszichiátriai kórképek jellemzői, gyógyszeres és egyéb terápiás lehetőségek

Az intézményrendszer hazai jellemzői, a társadalmi integrációs törekvések

A szociálpszichiátria fogalma, tárgya, szemlélete, prevenciók és alternatív kezelési formái

Interdiszciplináris együttműködés

27.3.3. *Addiktológiai kérdések*

Hozzászokás, függőség, szenvedélybetegség fogalma, formái, kialakulásuk okai, társadalmi méretei

Szenvedélybetegségek és a hozzájuk kapcsolódó tünetek és azok egyénre, az egyén kapcsolataira és a társadalom egészére gyakorolt hatása

Prevenciók és rehabilitációs eszközök

Interdiszciplináris szakemberek közötti együttműködés

27.3.4. *Gerontológiai alapismeretek*

Idősödő társadalom, az időskor egészségügyi vonatkozásai, fogyatékoság megjelenése időskorban, demencia kialakulása, hatása az egyén és környezetének életvitelére

27.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem, vagy könyvtár

27.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

28. Prevenció és rehabilitációs eszközök tantárgy

46 óra/46 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

28.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy elsajátításával a tanulók megismerkedhetnek a fogyatékossgal élő személyek, a pszicho-szociális fogyatékossgal élő és szenvedélybeteg személyek rehabilitációjának elemeivel. Az orvosi, pedagógiai, foglalkozási és szociális rehabilitáció a kliensek életminőségét javító támogató eljárásokból áll a személyek önérvényesítő képességére támaszkodik.

28.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Társadalomismeret, a történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, valamint társadalom-földrajzi információk, a társadalomismeret. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok segítenek tájékozódni a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos ismereteket illetően

28.3. Témakörök

28.3.1. Fogyatékkal élők rehabilitációja

A fogyatékos emberek integrációjának és rehabilitációjának értelmezése

A rehabilitáció folyamatában használható pedagógiai, gyógypedagógiai módszerek, és a szociális munka lehetőségei

A társadalmi elfogadás növelésére vonatkozó feladatok, módszerek és eszközök, érdekvédelem

A tevékenységek és a munkavállalás kereteinek bővítése, a foglalkozási rehabilitáció fajtái, támogatott foglalkoztatás

A társadalmi értékek képviselése, az eredményességet fokozó tulajdonságok fejlesztése

Az önálló társadalmi részvétel fejlesztésének, az érdekérvényesítés és érdekképviselés támogatása

28.3.2. Pszichiátriai betegek rehabilitációja

A pszichiátriai kórképek jellemzői, gyógyszeres és egyéb terápiás lehetőségek

A szociálpszichiátria fogalma, tárgya, szemlélete, prevenciós és alternatív kezelési formái

Interdiszciplináris együttműködés

Szakosított intézmények, ambuláns és bentlakásos intézmények

A pszichiátriai betegek komplex rehabilitációjában használható eszközök és módszerek

28.3.3. Szendélybeteg rehabilitációja

Szendélybetegségek és a hozzájuk kapcsolódó tünetek és azok egyénre, az egyén kapcsolatai és a társadalom egészére gyakorolt hatása

Prevenciós és rehabilitációs eszközök

A szenvedélybetegségekkel küzdők diszkriminációja elleni küzdelem

Interdiszciplináris együttműködés

A szenvedélybeteg komplex rehabilitációjában használható eszközök és módszerek

28.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Átlagos tanterem, vagy könyvtár

28.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

29. Aktivitásfejlesztés és rehabilitációs gyakorlat tantárgy

125 óra/125 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

29.1. A tantárgy tanításának célja

Az elméleti tudás, a gyakorlati készségek és a szakmai attitűd integrációjának elősegítése a mindennapi szakmai munka során használható tudás kialakítása érdekében. A rehabilitációs gyakorlat célja, hogy a tanulókat felkészítse azokra a technikákra, terápiás eljárásokra, melyekkel a kliensek képességeit fejleszteni tudják, személyre szabottan megtudják tervezni a foglalkozásokat, differenciáló módszereket alkalmazzanak. További cél, hogy a tanulók 2-3 fős kiscsoportokban személyre szabott feladatokban próbálhassák ki felkészültségüket. Irányítással és önállóan végezzenek a kompetenciájuknak, felkészültségüknek megfelelő feladatokat

29.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A gyakorlati ismeretek a szakmai kompetencia kialakítására és fejlesztésére irányulnak. A tanuló az eddigi ismereteit fogja a gyakorlatban integrálni, a közismereti tárgyak eddigi elsajátításával alapozta meg a gyakorlati életben való eligazodást.

29.3. Témakörök

29.3.1. Játék és alkotás

A játék története, elmélete és a játékformák

A játék, mint a szenzomotoros fejlődés elősegítője

Különböző alapanyagokból, különböző technikákkal játékok készítése

Építőkövek, képek felhasználása, fűzések, rajzok, hajtogatás és formázás, konstrukciós játékok

Egyéni és közösségi játékok, szerepjátékok, társasjátékok, bábozás

Az ábrázolás, alkotás, mint tevékenység, mint önkifejezés, mint önmegvalósítás

Didaktikai és fejlesztő anyagok és eszközök

Munkajellegű tevékenységek és technikák; baleseti veszélyek és balesetvédelmi szabályok

29.3.2. Zene és mozgás

A mozgás formái, variációs lehetőségei (térbeli, időbeli és dinamikai)

A mozgás jelentősége a fejlődésben, a fejlesztésben, az önkifejezésben, az önérvényesítésben, az együttműködés fejlesztésében, az önmegvalósításban; hatása a közérzetre

A fogyatékos emberek számára is élményt nyújtó mozgásformák, gyakorlatok (bazális mozgásgyakorlatok, tornagyakorlatok, játékok, atlétika, vízi és téli sportok)

A ritmusos tevékenységek személyhez választott formái nem kívánatos viselkedések leépítésére, meglévő képességek fejlesztésére, a személyiség lazítására

Speciális csoportok speciális mozgásgyakorlatai a mozgás fejlesztésére; a balesetveszély és a biztonsági szabályok

A hallásfejlesztést szolgáló gyakorlatok, zenei foglalkozások, a hangkibocsátás és a mozgásformák összekapcsolása

Zenei élmény nyújtása szórakoztató, kikapcsoló, fejlesztő, aktivizáló és terápiás céllal

A zenei élmény, mint az önkifejezés és önmegvalósítás eszköze; éneklés és zenei alapok; mozgás, ritmus, dallam összekapcsolása

29.3.3. Médiapedagógia

A beszéd és a beszélgetés szerepe a segítő nevelőmunkában

A nyomtatott média különböző formái és használatuk a gyógypedagógia, segítő és fejlesztőmunkában, a személy szerinti és médiaszpecifikus választási kritériumok

A könnyen érthető kommunikációs módszer verbális és írásbeli elemei

Az elektronikus média használatának lehetőségei és kockázatai, aktív és passzív használatuk a gyógypedagógia, a segítő és fejlesztőmunkában

A számítógép alkalmazásának lehetőségei a nevelő, segítő munkában: szórakozás, fejlesztés, játék és tanulás

29.3.4. A mindennapi élet kísérése

A fogyatékossgal élő emberek sajátos szükségleteinek és a képességek fejlesztési lehetőségeinek felmérése, tervezése, érdekeik képviselése

A meglévő képességek szinten tartása, az önállóságra való felkészítés

A szexualitás különböző értelmezése: teológiai, antropológiai, biológiai, pszichológiai és szociokulturális megközelítések

A tájékozódás, a jog- és helyzetértelmezés segítése, a családi és társadalmi kapcsolatok működésének segítése, támogatása, érdekvédelmi, kulturális és sportszervezetek létrehozásának és működésének támogatása

Az egészséges életvitel kialakításának és helyreállításának támogatása

Az info-kommunikációs akadálymentesítés jelentősége a mindennapi életben

Háztartási feladatok elvégzésének támogatása, az önálló életvitel kialakításának és fejlesztésének segítése; balesetvédelem

A csoportok támogatása, a csoportdinamikai jelenségek és folyamatok értelmezése; személyes, csoport- és közösségi ünnepek szervezése

Az örömszerzés, az aktivitás, az autonómia lehetőségeinek bővítése, a fogyatékos emberek életminőségének javítása

29.3.5. Alapápolási feladatok önálló végzése

Higiénés szükségletek kielégítése: ágyban mosdatás, füröztetés

Táplálkozási szükségletek kielégítése: segítségadás a kliens állapotának függvényében

Ürítési szükségletek kielégítése: pelenkacsere, ágytálazás (szakmai kompetenciahatárok betartásával)

Mobilizáció típusai, fokozatai

A gyógyászati segédeszközök ismerete, használatának megtanítása és segítése

Megfelelő higiénés szemlélet (fertőtlenítési alapismeretek: kézhigiéne, eszköz- és felületfertőtlenítés)

29.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Gyakorlati terepnek javasolt a nappali és bentlakásos gondozóintézmény, ellátó hely, terápiás intézmény

29.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10561-16 azonosító számú

**A rehabilitáció adminisztrációs feladatai
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10561-16 azonosító számú A rehabilitáció adminisztrációs feladatai megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A szociális munka adminisztrációja	Számítástechnika
FELADATOK		
Eljár a szolgáltatást igénybe vevők személyes iratainak pótlása érdekében	x	
Részt vesz az intézményi és egyéni munkaterv kialakításában	x	
Vezeti a forgalmi naplót, a szolgáltatást igénybe vevők nyilvántartásait	x	x
Vezeti az intézményi működéshez és a saját munkájához kapcsolódó adminisztrációt, a különböző nyilvántartásokat	x	x
Gyűjti és rendszerezi az intézményi működéshez és a szociális ellátáshoz szükséges adatokat és információkat	x	x
Segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevőknek a szükséges nyomtatványok beszerzésében és kitöltésében	x	x
SZAKMAI ISMERETEK		
Közigazgatási eljárás jogi szabályai	x	
Ügyiratkezelés, adminisztráció	x	
Közigazgatási eljárás adminisztrációja	x	x
A szociális intézmények adminisztrációs rendszere	x	x
Az egyéni esetkezeléshez kapcsolódó dokumentációs feladatok és dokumentumok	x	x
A közösségi szociális munka adminisztrációja, a használatos dokumentumok	x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	
Informatikai eszközök használata		x
Információforrások kezelése	x	x
Irodatechnikai eszközök használata	x	
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Felelősségtudat	x	x
Megbízhatóság	x	x
Pontosság	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Motiválhatóság	x	x
Tömör fogalmazás készsége	x	x
Konszenzuskészség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Áttekintőképesség	x	x
Rendszerezőképesség	x	x
Módszeres munkavégzés	x	x

30. A szociális munka adminisztrációja tantárgy

61 óra/61 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

30.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg az adott intézményekhez tartozó adminisztrációs feladatokat és dokumentumokat. Tudjon tájékozódni a szociális ellátórendszer működésében, illetve részt tudjon venni az intézményi adminisztrációs rendszer kialakításában és fejlesztésében. Részt tudjon venni a pályázatok megírásában. Továbbá a tanuló ismerje meg az adott intézményekhez tartozó adminisztrációs feladatokat és dokumentumokat. Tudjon tájékozódni a szociális ellátórendszer működésében, illetve részt tudjon venni az intézményi adminisztrációs rendszer kialakításában és fejlesztésében. Részt tudjon venni a pályázatok megírásában. a szociális ellátások rendszerének ismerete. Tudja, hogy a kliens milyen ellátásra jogosult, mit vehet igénybe, illetve képes legyen az adott ügyben eljárni. Tudja a szociális intézményrendszerben működő intézmények feladatait

30.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, ismeretek és gyakorlatok. A monitorozó és az intézményt megismerő gyakorlatokon az adott intézmény adminisztrációs feladatairól és dokumentumairól szerzett információk

30.3. Témakörök

30.3.1. Az intézmények működésének jogi háttere

Az Intézmény létesítése és a jogszabályok által előírt dokumentumok (alapító okirat, Szervezeti és Működési Szabályzat, különböző szabályzatok)
Intézményi jogviszony létrejötte
Intézményi nyilvántartások
Tájékoztatási kötelesség, adatvédelem

30.3.2. Intézményi adminisztráció

A szociális és gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények adminisztrációs rendjét előíró jogszabályok
Az kötelezően előírt dokumentumok (naplók, űrlapok)
Intézményi adminisztráció, ügyiratok tartalmi és formai követelményei
A szolgáltatást igénybevevőkkel kapcsolatos adminisztrációs feladatok

30.3.3. Szociális ügyintézés

Adminisztráció, ügyvitel fogalma, feladatrendszere, adatfelvétel, nyilvántartás-kezelés, Feldolgozás, információk összeállítása, adatszolgáltatás, adatvédelem
Irat fogalma, jellemzői, az ügyiratkezelés célja, rendeltetése, szervezete, felügyelete
Az ügyiratokkal kapcsolatos feladatok (érkeztetés, iktatás, szignálás)
Ügyiratkezelés az ügyintézés lezárása után, irattárba vétel
Az ügyiratok formai és tartalmi követelményei
A különböző ellátó intézményekben alkalmazott ügyintézés menete
Küldemények érkeztetése, postabontás, kezdő- és utóirat megkülönböztetése, iktatás, iktatókönyv használata, gyűjtőszám, gyűjtőív alkalmazása, határidő-nyilvántartás
Postázás, postakönyv

30.3.4. Pályázatírás

A pályázatokkal kapcsolatos általános feladatok
Pályázatfigyelés, tájékoztatás, team megszervezése
A pályázatírás tartalmi és formai követelményei

30.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Osztályterem (tábla és projektor)

30.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

31. Informatika tantárgy

63 óra/63 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

31.1. A tantárgy tanításának célja

A szociális szakember munkája során tudja alkalmazni a számítástechnikai technikai eszközöket. Ismerje meg az internethasználat és az elektronikus ügyintézés alapjait, azokat a programokat, amelyek segítik napi munkáját.

31.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Számítástechnikai ismeretek, az intézményi adminisztráció és az ügyintézés folyamatáról tanultak

31.3. Témakörök

31.3.1. Informatikai alapismeretek

A számítógép alapfokú ismerete és a hozzá tartozó hardver illetve szoftver programok ismerete (Windows Office Word, Excel, stb., vírusirtó programok, internet használata)
Az ügyintézéshez szükséges alapvető technikák elsajátítása (Szövegszerkesztés, táblázatkezelés, stb.)

31.3.2. Informatika a szociális adminisztrációban

Szövegbevitel, szövegek szerkesztése, szerkesztett szöveg mentése, nyomtatása
Adatbevitel, adatbázis-kezelő program alapfunkcióinak használata
Adatok rögzítése táblázatban, a táblázatkezelő program fő funkcióinak alkalmazása
A finanszírozással kapcsolatos ügyiratok
Az ügyintézéshez segítő táblázatok, adatbázisok használata, adminisztrációs rendszerek működtetése
Az egyes ellátásokhoz kapcsolódó ügyiratok használata a tartalmi és formai követelmények betartásával
A szociális intézményekben használatos nyilvántartások, adminisztrációs rendszerek
A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben alkalmazott dokumentumok
A nyilvántartások elkészítése, vezetése, az adminisztrációs rendszerek használatának gyakorlása
E-mail küldése, fogadása, törlése, csatolt állomány küldése e-mailben
Internetes honlapok látogatása, információszerzés a világhálón

31.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Számítógépes tanterem

31.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A

12046-16 azonosító számú

Gyermekekellátási alapeladatok és alapelvek

megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 12046-16 azonosító számú Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Gyermekvédelmi ismeretek	Gyógy pedagógiai ismeretek	Gondozási, ápolási ismeretek	Gondozási, ápolási gyakorlat
FELADATOK				
Tiszteletben tartja a gyermekjóléti és gyermekvédelmi alap és szakellátás intézményeiben szolgáltatást igénybe vevők, ellátottak értékeit, autonómiáját, identitását; érdekeit szem előtt tartva oldja meg az etikai dilemmákat				x
Munkája során kezeli előítéleteit, a szerep-összeférhetlenségeket				x
A szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli a birtokába jutott információkat				x
Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai ille-tékessége határait				x
Alkalmazza az önismeret-fejlesztés, az önvédelem és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit		x		x
A segítséget kérőkkel kapcsolatot épít ki, nondirektív, segítő beszélgetést folytat				x
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit				x
Értelmezi a gyermeki és szülői jogokat és köteleességeket	x	x	x	
Alkalmazza a gyermek védelmében elfogadott szabályokat	x		x	x
Tájékozódik a gyermek családi körülményeiről, a család nevelési szokásairól	x	x		x
Törekszik a családi nevelés értékeinek megismerésére és megőrzésére, a családi nevelés segítésére	x	x		x
Biztosítja a gyermek számára a fizikai és érzelmi biztonságot nyújtó nyugodt légkört	x	x	x	x
A gyermek állapotának, szükségleteinek megfelelő egyéni gondozást végez	x	x	x	x
Szervezi a gyermekek napi tevékenységét, biztosítva a játék, az alvás, a szabad levegőn való mozgás és a rekreálódás feltételeit		x	x	x
Életkori sajátosságok, egyéni képességek és igények figyelembevételével bevonja a gyermeket a mindennapi tevékenységbe, segíti a kultúrhygiénés szokások, egyéni ízlés kialakulását	x	x	x	x

Segíti a társadalmilag elfogadott értékrend kialakulását a gyermekben	x	x		
Törekszik a kornak és fejlettségnek megfelelő ingergazdag környezet kialakítására	x	x		x
Biztosítja a környezet baleset- és akadálymentességét, a gyermekekre veszélyes anyagok biztonságos tárolását	x		x	x
Segíti a gyermek kapcsolatrendszerének megőrzését, új kapcsolatok kialakítását és ápolását	x			x
Figyelemmel kíséri és szükség szerint, az életkortól függően segíti a gyermek játékát		x	x	x
Segíti a gyermek képességeinek kibontakozását		x		x
Észleli a gyermek lelkiállapotának változásait, problémafel-tárást végez	x	x		x
Felismeri az átlagostól eltérő viselkedési formákat, a gyermek sajátos nevelési igényét, segíti a másság elfogadását	x	x		x
Felismeri a gyermek betegségét	x	x	x	x
Betartja az ellátási formához kapcsolódó szabályokat, illetve gondoskodik azok betartásáról	x	x	x	x

SZAKMAI ISMERETEK

Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás területén, az intézmények etikai kódexei, a szakemberek kompetencia határai	x	x		x
Vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői	x	x		x
A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői				x
A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei	x	x		x
A segítség pszichológiai összefüggései	x	x		x
Az önismeret forrásai, az énvédő technikák	x			x
A kommunikáció csatornái, jellemzői, a nondirektív és a segítő beszélgetés jellemzői				x
A szocializáció folyamata és szinterei, a szociális identitás kialakulásának összefüggései, a szerep fogalma és jellemzői, a gyermekek kapcsolatainak fejlesztése	x	x		
Gyermekek és fiatalok büntethetősége	x			
Az egészségügyi ellátások szabályai	x	x	x	x
Az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés lehetőségei, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló ellátások, intézkedések	x	x		x
A szükségletek és erőforrások feltárásának módszerei	x	x		

Az emberi szükségletek, a kötődés és biztonságérzet fontossága, a család, mint támogatórendszer, és mint problémaforrás jellemzői, deviáns jelenségek és kialakulásuk okai	x	x		
Életmód, kultúra fogalma, az etnikai kisebbségek sajátosságai	x		x	
A mentális fejlődés segítése, a tanulási folyamat, tanulás-segítés	x	x		x
A nevelési hatáskeltés pszichológiai alapjai, nevelési stílusok és attitűdök, a segítség pszichológiai összefüggései	x	x	x	x
A nevelői szerep összefüggései, sikerek és kudarcok a nevelésben	x		x	x
A gyógyszerek használatának és tárolásának szabályai, elsősegélynyújtás		x	x	x
Az akadálymentesítés és a baleset megelőzés szabályai, technikái	x	x	x	x
A gondozás célja, feladatai, célcsoportjai, a gondozás, mint a nevelés eszköze, a testi gondozás módszerei, szabályai	x	x	x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK				
Könyvelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x	x	x
Információforrások kezelése	x	x	x	x
Elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközök és kötszerek használata			x	x
Gyermekjátékok használata	x	x		x
Informatikai eszközök és híradástechnikai eszközök használata	x	x		x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK				
Elhivatottság, elkötelezettség	x	x	x	x
Ézelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság	x	x	x	x
Rugalmasság, döntéskéesség	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK				
Kapcsolatteremtő és konfliktuskezelő készség	x	x	x	x
Empátia, segítőkészség	x	x	x	x
Közérthetőség, adekvát kommunikáció	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK				
Információgyűjtés	x	x	x	x
Problémaelemzés, -feltárás	x	x	x	x
Rendszerben való gondolkodás	x	x	x	x

32. Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy

0 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

32.1. A tantárgy tanításának célja

A gyermekvédelem tantárgy tanításának alapvető célja, hogy a tanulók ismerjék meg a gyermekvédelem történetét, a gyermekekről való gondoskodást meghatározó tényezőket. Ismerjék meg a gyermekvédelem mai rendszerét, működését, jogszabályi meghatározottságát. A területhez kapcsolódó jogszabályok ismerete alapján legyenek képesek arra, hogy a gyermekek és vérszerinti családjaik számára segítséget nyújthassanak a megismert ellátási formákkal. Ismerje meg a tanuló a saját kompetenciáit

32.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A 12046-16 Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy a 31 761 01 Gyermek - és ifjúsági felügyelő szakképesítés Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy szakmai tartalmával megegyezik.

32.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

32.4. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

33. Gyógypedagógiai ismeretek tantárgy

0 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 HÁZI IDŐSZAKOS GYERMEKGONDOZÓ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

33.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók ismerjék meg az ember biológiai fejlődésének szakaszait, az eltérő fejlődési ütem vagy fogyatékosság jellemzőit, az ezekre utaló jeleket. Tudják, hogy milyen tényezők befolyásolják és melyek okozzák az átlagtól eltérő fejlődést.

Ismerjék a gyógypedagógia területeit, a fejlesztések lehetőségeit s ebben saját szerepüket. Legyenek képesek együttműködni a gondozottak, ellátottak fejlesztése, rehabilitációja, társadalmi elfogadása, beilleszkedése érdekében a szakemberekkel, intézményekkel, érdekképviselletekkel.

Ismerjék az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés és a társadalmi elfogadásuk, beillesztésük lehetőségeit.

33.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A 12046-16 Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Gyógypedagógiai ismeretek tantárgy a 31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő szakképesítés Gyógypedagógiai ismeretek tantárgy szakmai tartalmával megegyezik.

33.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

33.4. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

34. Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy

0 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 HÁZI IDŐSZAKOS GYERMEKGONDOZÓ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

34.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg a 0-18 (0-3, 3-6, 6-14, 14-18) éves korosztály ellátásához kapcsolódó gondozási, ápolási feladatokat. Tudatosuljon benne a gondozás és nevelés egysége.

Ismerje meg a különböző korcsoportok leggyakoribb betegségeit és az azokkal kapcsolatos gondozási, ápolási feladatokat.

Ismerje a tanuló az elsősegélynyújtás alapszabályait a szakterület speciális baleset- és munkavédelmi szabályait és legyen képes a balesetek megelőzésére.

34.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A 12046-16 Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy a 31 761 01 Gyermek - és ifjúsági felügyelő szakképesítés Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy szakmai tartalmával megegyezik.

34.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

34.4. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

35. Gondozási, ápolási gyakorlat tantárgy

0 óra/0 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 HÁZI IDŐSZAKOS GYERMEKGONDOZÓ mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

35.1. A tantárgy tanításának célja

A gondozási, ápolási feladatok ellátásához szükséges készségek, képességek kialakítása demonstrációs-termi és gyermekintézményekben, gyermekekkel végzett feladatok közben.

A szükséges baleset- és munkavédelmi szabályok betartása a munkafolyamatok alatt.

A korszerű gondozási, ápolási eszközök használatának, karbantartásának és fertőtlenítésének megtanítása

35.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A 12046-16 Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Gondozási, ápolási gyakorlat tantárgy a 31 761 01 Gyermek - és ifjúsági felügyelő szakképesítés Gondozási, ápolási gyakorlat tantárgy szakmai tartalmával megegyezik.

35.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

35.4. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.